

1925 április 27

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Ramasetter Róbert

Budapest

negyedére — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1.50

1925 április 28 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 93 szám

5685. Ijar 4

Versaillestől Hindenburgig

Azoknak, akik az európai demokrácia megerősödéséről, az ancien regime likvidálásáról reméltek Európa békéjét és fejlődését, a legnagyobb lelki nyugalomra és higgadságra van szükségük, hogy Hindenburgnak német köztársasági elnökké való választását ne a politikai szenvedély szemszögéből vizsgálják, hanem azokat az eshetőségeket mérlegeljék, melyeket a német népnek ez a gesztusa maga után vonhat.

Az elnökválasztás szenzációs eredménye belpolitikai vonatkozásában arra a megdöbbentő tényre vet világot, hogy a német nép nagy többségének nem lelki ügye a demokrácia, hogy a megaláztatások és a versaillesi békeszerződésből folyó többi sérelmek megemmisítették érzékét a saját jól fel-fogott érdekeinek megbecsülésére.

Ha az okok láncolatát végig követjük, ha van elég erőnk és őszinteségünk a gondolat végiggondolására, akkor nem juthatunk más konklúzióra, mint arra, hogy sok kísérlet és szerencsétlen testvérharc után Versailles — végeredményben — csakis Hindenburghoz vezethetett. Csakis Hindenburghoz, mint a régi német nagyság ma is élő tanújához, a német csaták hőiséhez, aki — a német nép hite szerint — egyedül képes arra, hogy Versailles szörnyű ígát levegye a válláról. Mindegy e pillanatban, hogy Hindenburg képes lesz-e ezeket a reményeket beváltani, vagy sem? Valószínű, hogy nem. De ebben az esetben is kegyetlen mementőt jelent megválasztása azok számára, akik a német demokráciát — már születése első pillanatában — olyan súlyos, elviselhetetlen terhekkel sújtották, mintha a német köztársaság egyenes folytatása lett volna a kardcsörtető német császárságnak. Általában: Hindenburg megválasztása egy csomó keserű, kegyetlen mementőt zug felénk és mindazok felé, akik a nagy, szent célok felé a maguk partikuláris egyéni és pártszempontjaikat helyezték. Mementő minden jóindulatú progresszió számára, amely gyávan és megalkuvásra készen forgatta a hatalom kerekét akkor, mikor erélyével, abszolút őszinteségével kellett volna bizonyosságot szolgáltatnia Európa közvéleménye előtt szándékai komolyságáról.

Mindez azonban meddő és elkésett rekrimináció ma már. Az európai békébe vetett hitünk bizonyos, hogy zátonyra futott. Mert Hindenburg megválasztása ugy Anglia pacifizmusát, mint Painlevéék és Cailleaux-ék engedékeny szellemét erősen kompromittálja. Hindenburgban a szövetségesek Vilmos excsászár kreaturáját, a német reváns-szellem megtestesítőjét, a német militarizmus restaurálóját látják. A kiengesztelődés szellemét így alighanem a félelem, mégpedig a fokozott félelem érzése fogja felváltani, ami Millerandék és Poincaréék visszatérésének útját egyengeti és Angliát is visszatereli a szövetségi hűség bilincseibe.

Lehet azonban, hogy ez a félelem megteremti a belátásnak azt az atmoszféráját, melyet eddig a német demokrácia nem tudott kicsikarni a győztesektől. Lehet, — de valószínűbbnek látszik, hogy a megfeszített hurok pattanni fognak és a szövetségesek félelme újabb megtorlást és újabb atrocitások tényét fogja Németországgal szemben alkalmazni. És talán ez az utóbbi volna jobb Németországra nézve is, melynek népét a sok szenvedés és megaláztatás — úgy látszik — végleg megfosztotta minden politikai józanságtól. Talán ez alatt a nyomás alatt végleg kijózanodik a jobboldaliak ráoktrojált mámorából és boldogulásának útját végleg és megdönthetetlenül a demokrácia útján fogja keresni. Vagy pedig régi elkeseredésében olyan kalandba keveredik, mely újra lángba boríthatja a mai béke roskatag épületét. Mindezek feltevések, de könnyen indokolható feltevések. Az európai feszültség e pillanatában most csak annak megállapítására szorítkozhatunk, hogy Hindenburg elnökké választásában Versaillesnek van legnagyobb szerepe, annak a Versaillesnek, mely süket és vak maradt a forradalom tüzeiben átalakult új Németországgal szemben s szörnyű retorzióval a fiatal köztársaságot a jobboldali agitáció martalékának dobta oda!

Hindenburg a német birodalom élén

Közel egymillió szótöbbséggel a német köztársaság elnökévé választották. A kommunisták taktikája juttatta a tábornagnak a legtöbb szavazatot. Új szerephez jut a wilhelmstrassei főhadiszállás

(Berlin, április 27. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Hétfő hajnaltól kezdve Németország köztársasági elnöke: Hindenburg tábornagy, a világ-háború félelmetes német generálisa. Az éjfél órákban már mindenki tudta, hogy Hindenburg győzött. A szavazatszámoló bizottságok a legnagyobb erőfeszítéssel végezték munkájukat, amelynek eredménye nekik maguknak meglepetés volt. A táviróhivatalok egész éjszakán át szakadatlanul működtek. Több mint ezer külföldi újságíró érkezett az elnökválasztásra és ezek óránként küldtek jelentést lapjaiknak. A szakszervezetek, a nagykövetségek, a tözsde, a társadalmi egyesületek, az összes politikai szervezetek, különítmények, diákszövetségek tagjai ébren töltötték az éjszakát és lesték a választásról kiszivárgó híreket. De ébren volt kívülük Németország egész lakossága, az utcák élénkebben hullámoztak, mint fényes nappal, soha ilyen csoportosulás még nem volt, mint az újságkirakatok és Rádió-hirmondók előtt ezen az éjszakán. Amikor a nap felkelt, az urnákat lezárták és nyilvánosságra hozták az eredményt:

Hindenburgot 895.255 szótöbbséggel a német birodalom köztársasági elnökévé választották.

A választás vasárnap reggel 9 órákor kezdődött. Az első órák külsőségei még nem mutatták azt az izgalmat, amellyel a választás nagy napját várták. A külföldi újságírók a délelőtti órákban még azt táviratozták lapjaiknak, hogy Berlin sokkal nyugodtabban viselkedik, mint akár Páris, vagy London. Az idegesség csupán a délutáni órákban kezdődött, amikor Hindenburg a többi jelöltekkel szemben hirtelen előtérbe került. Arra a hírre, hogy Hindenburg vezet, kivonultak a kommunisták és tiltakozó felvonulást rendeztek. Hatalmas teherautókon vonultak végig a városban és akasztófára szegezve hordták körül a tábornagy képét.

Berlin keleti negyedében véres verekedések között ütköztek meg a jobboldali szervezetekkel.

Az esti órákban azután megérkezett Berlinbe a jelentés, hogy Magdeburg és Hannover egész lakossága Hindenburgra szavazott.

Ejfélig Hindenburg már egymillió szavazattal vezetett. *Ejfélután* azonban váratlanul Marx tört előre. Mint kitűdött, a szavazatok aránya azért változott meg ezekben az órákban, mert ekkor érkezett be a Ruhr-vidék lakosságának szervezete, amely nyolcvan százalékban Marxnak szavazott. A hajnali órákban ismét Hindenburg vezet. Érdekes, hogy a legtöbb nő ráadta szavazatát. Ugyancsak a tábornagra szavazott Potsdam lakosságának legnagyobb része. Ez a város a választás egész ideje alatt régi birodalmi színeket viselő zászlókkal volt fellebörgőzve. Mára már megállapították, hogy sokkal többen szavaztak, mint a márciusi választásnál. Berlinben a lakosság nyolcvanöt százaléka járult az urnák elé, a háború által sújtott területek pedig valamennyien Hindenburgra szavaztak.

Ma délelőtt zárták le az urnákat és számolták össze a szavazatokat. A pontos eredmény a következő:

Hindenburg	14 millió	345.540
Marx	13	752.640
Thaelmann	1	931.591

A tábornagy a választás egész ideje alatt Berlin mellett lévő kastélyában tartózkodott, amelynek kapuja elé percnként gördültek az adjutánsok és politikai elvbarátok hívei. A tábornagy a legteljesebb nyugalommal viselkedett,

mert biztosra vette, hogy megválasztják. Hindenburg teljesen tisztában van azzal, hogy az ő politikája egyezik a német tömegek politikájával és annak ellenére, hogy az elvesztett háború után bizonyos keserűséggel gondolnak rá egyesek, mégis ő testesíti meg legjobban a német néplelék hangulatát. A tábornagy szintén ébren töltötte az éjszakát, csupán hajnalban dőlt le néhány órára. Amikor felébredt

már az asztalán feküdt titkáranak jelentése, amely tudomására adta, hogy hajnali hat óratól kezdve a német birodalomnak ő a köztársasági elnöke.

A lapok reggeli száma már abban helyzetben volt, hogy a választás eredményét tudathatta a lakossággal. Hatalmas tömegek csoportosultak az újságpaloták előtt, melyeknek legtöbbször véres tüntetés színhelyévé vált. Az emberek nem tudták fékezni indulataikat és arra a hírre, hogy Hindenburg lett a győztes, vagy lelkes extázisba, vagy dühödt átkozódásba törték ki. Különösen a külvárosokban hágott tetőpontjára az izgalom. A munkások, akikhez egy egész sereg rokkant csatlakozott, tüntető menetbe tömörültek és neki indultak a belváros utcáinak. Egyikük vörös zászlót vitt a menet élén, a másik pedig a tábornagy leskalpolt fejét emelte magasba.

— Nem akarunk új háborút!... Le az uszító generállal! — kiabálták mindenütt, amerre elvonultak.

A Friedrichstrassen szembekevertek a rendőrséggel, amely szétoszlásra szöngítette fel őket. A munkások azonban nem engedelmeskedtek, és tovább akartak vonulni. Összeütközésre került a sor, amelynek folyamán sokan megsebesültek. A rendőrség ez alkalommal ötven munkást letartóztatott.

A déli órákban a főváros még mindig a túlfűtött izgalom képét mutatja. Állandóan csoportosulások vannak és nyílt utcán vitatják a választás várható következményeit. A legtöbben

attól tartanak, hogy egy új katonai uralom következik el, amely titokban egy új világháborút fog előkészíteni.

Beavatott politikai körökben Hindenburg megválasztását egyértelműnek jelentik ki a Hohenzollerek visszatérésével. A külföldi újságírók, akik még a választás után is ottmaradtak, részletesen beszámolnak a helyzetről. Francia lapudósító körökben az a vélemény alakult ki, hogy Hindenburg megválasztása maga után fogja vonni az ujonnan alakult Painlevé-Cailleaux-kormány bukását és ismét Poincaré fog visszatérni.

A német sajtó

a legkülönbözőbb szempontok szerint kommentálja Hindenburg megválasztását. A német lapok közül a „Zeit“ azt írja, hogy Hindenburg tulajdonképpen a baloldali sajtó agitációjának köszönheti, hogy győzött. A baloldali lapok ugyanis az utóbbi hetekben olyan agitációt fejtettek ki, amely az amugyis ingadozó választóközönségre egyenesen vezetéses volt. A „Montag“ szerint a berlini választópolgárság többsége, amely mindeddig Marxot támogatta most áldozatul esett a baloldali lapok féktelen izgatásának. A „Deutsche Zeitung“ kifejti, hogy Hindenburg elnökségével Németország új korszaka kezdődik és a megalázkodás helyébe a méltóság és becsület lép. A „Vorwärts“ megnyugtatóan olvasóit, hogy Hindenburg megválasztása nem jelenti a köztársasági alkotmány megváltoztatását, mert az alkotmánynak többsége van a parlamentben. A „Berliner Tageblatt“ a választás eredményében az éretlenség diadalát látja.

ÉSEK
bb betűve 6 lej. Leg-
nek 30% kedvezmény
re fizetendő

zetünk
den hirdett áránál
egyasabb árt
di keleti
ngyókért,
rilláns és
yémánt
szenekért,
y, ezüst és plati-
valamint régi mű-
kat világlapl
on váltók be.
st díszárgyakat és
y ékszereket a leg-
nyosabban árusítok
ZSONYI — Cluj
Ferdinand 17.
sylvania -szálloda
épületében.

adó teljes berende-
jó forgalmu üzlet-
ég, Str. Motilor (v.
stori ut) 94 szám Ér-
pi ugyanott. 8906

as z t é k szalma-
és nyári ujdön-
akati árak.

L
mand 8. (Gólya-
olcsó árak. Át-
án vállalkus.

g miatt
eladó

alat!

német fel-
ellátott,
és Bánát-
aramount
gjátékok,
g épek és
e jes be-
ress Cluj

int bárhol!
lej 700
léktárgyakban, bil-
stb. Egyedüli be-
regi és megbízható
rnstein cégnél
lea Rahovei 3.
utánvételt!

zak és intézetek
e, üzleti acél-
enzőket
golesobban szállít
s, Cluj,
olt Malom-utca)
R. Mosse 1211

Herzl Tivadar

Irtá Sigmund Münz

Az alábbi jellemzés Herzl Tivadar egyik irókollégájától származik. Sigmund Münz együtt dolgozott Herzl Tivadarral éveken át és a nagy alkotóról adott ismertetése új elgondolásban mutatja be Herzl Tivadart, az ember és népevért.

Valahogy emlékeztetett Benjamin Theodor Herzl az angolok nagy Benjamin Disraelijére. Nem annyira külsejében, mint amennyire inkább ambícióiban. Fellépése fejedelmi és amikor Nachum Sokolow azt írja Herzlről, hogy szerény volt, akkor ezt a szerénységet egy mélyebb lelki értelemben kell venni, mert Herzl külső megjelenésében mindennek inkább lehetett tartani, mint szerénynek. Épen ellenkezőleg, Herzl kimagasló tulajdonsága az önérték volt. Amikor szó került a „Neue Freie Presse“-nek a cionizmussal szemben tanúsított magatartásáról, Herzl mindig büszkén jelentette ki, hogy elkövetkezik még az idő, amikor a Presse is be fogja látni tévedését. A nagy világlap tévedése Herzl szerint az volt, hogy kiadói a cionizmust az antiszemitizmus „zsidó változatának“ tekintették, minthogy az antiszemiták is a zsidók kivándorlásáról álmodoztak, Benedikték, a Presse kiadói a zsidókérdés megoldását szívesebben az osztrák liberalizmusban keresték. Herzl cionistává voltaképpen a Dreifuss-pár tette, amelynek kavargásában, mint a Presse tudósítója, maga is résztvett. Később a bécsi antiszemitizmus felhullámzását is megérezte saját esetén és így képződött ki benne az a világ, amely egyedül alkalmas arra, hogy a zsidóság egyfelől megtalálja önmagát, másfelől pedig hazáját.

Előtte több ízben kijelentette, hogy nagy ügyet nem lehet csakis koncentráció útján elérni és sokkal jobb, ha az ember egyetlen feladat számára szánja életét, mintha sokoldalúvá válik. Herzl azonban már egy cél felé koncentrált minden életenergiáját és ez a cionizmus volt. Cionista lett, mielőtt még a cionista irodalmat ismerte volna. Nem ismerte akkor még Elliot cioni regényét, a „Daniel Derondát“ sem, amelyre csak később hívta föl figyelmét egy Tevelas nevű prágai újságíró. Herzl zsidó irányban való fejlődéséhez hozzájárultak még dr. Dühring logikátlan, de annál gyölközőbb antiszemita írásai is.

1888-ban történt, hogy Mainzban, mikor egy sörcsarnokból távozott, egy utcai gyerek hepp-hepp kiáltással köszöntötte. A fiú ugylátszik, dacára Herzl előkelő magatartásának, felismerte benne a zsidót. Nemsokára azután Bazenben történt meg vele, hogy amikor kocsiába szállt, mögötte valaki elkialtotta magát: „Sajjud!“ Ez akkor történt, amikor előzőleg a Presse nagy hírű kritikusaival, Ludvig Speidel-el hosszú vitája volt a zsidó vallásról. Speidel ugyanis fiatal éveiben a tübingiai egyetem protestáns fakultásának hallgatója volt.

Ezek az apró incidensek nem maradtak az érzékeny lelkű emberre hatás nélkül. Már akkor egy zsidótárgyú regényt akart írni, amelyben megörökíteni szeretne volna népe fájdalmát, de fantáziájának kitalálása nemsokára harcban és cselekvésben állt ki magukat. A gazdag zsidókat nem szerette. Azt mondta mindig, hogy ezek idézték fel az antiszemitizmust és meleg szíve inkább a szegény zsidóság felé hajlott.

Egy kis epizódot akarok itt elmondani.

Take Jonescu, a már meghalt román államférfi egyik legszemélyesebb ismerőseim közé tartozott. Valahányszor Bécsbe érkezett, mindig kifejezte azt a kívánságát, hogy engem lásson. Ez az eset röviddel azután volt, hogy az amerikaiak jegyzéket intéztek a román kormányhoz az országban lezajlott zsidóüldözések miatt. Take Jonescu elbeszélte nekem a következőket: „Miután Roosevelt jegyzéke eljutott a román kormányhoz, Károly király Sinájában többeket vendégül látott magánál. Véletlenül ott volt Mr. Jackson amerikai követ is és több előkelő romániai zsidó. Ebéd után a király így szólt az amerikai követhöz, utalva a zsidó vendégekre:

— Látja, mi így kezeljük zsidóinkat.

Én akkor mindjárt Herzlre gondoltam és azt mondtam a román államférfinek:

— Ha Herzl itt lenne, bizonyára ezt felelné Önnek:

— Engem nem érdekelnek azok a zsidók, akiket finoman kezelnek, mert ezek tudnak magukon segíteni durva kezelés esetén is, engemet a szegény zsidók érdekelnek, akik képtelenek magukon segíteni, mert ki vannak szolgáltatva a hatalmasok kenyékedvének.

Herzl, aki magasbátor természet volt, végtelen ellenszenvvel viseltetett a jótékonyág iránt, mert mindég az volt a meggyőződése, hogy a jótékony-

ság azokat, akik igénybeveszik, megrontja és a jótékonyággal nem érhető el más, mint az, hogy új jótékonyágra igényt tartókat nevel. Báró Hirsch, aki a jótékonyág királya volt, Herzl szemében veszedelmes terjesztője volt a zsidó snorrer-világnak. Ezért szerette volna őt Herzl jobb utra téríteni, belőle cionistát nevelni. Egyetlen ambíciója volt a zsidó plutokráciát, a Hirscheket, a Rotschildokat, a Ramondokat, a Goldschmidteket és másokat a zsidó ügy számára megnyerni és pedig a zsidó önrendelkezés számára egy zsidó országban. Meg volt róla győződve, hogy a zsidóság, amely egykor harcos paraszt nép volt, hivatva lesz egészen más missziót betölteni, mint azt, hogy a jótékonyág parancsát legyen. Ezt azonban meggyőződése szerint elő kellett készíteni. Meg akarta nyerni a bárót az eszmének, hogy az antiszemitizmus országában tüzzön ki dijakat az erkölcsi nagyság, a bátorság, az önfeláldozás, a tudományban és művészetben való kiválóságnak jutalmazására.

Ha Hirsch báró nem nyerhető meg az ügynek, — úgy vélte Herzl — akkor Rotschildhoz keresi az utat épügy, mintahogy Moltke Poroszországba

Berlinben új Haarmann-esetet derítették föl

A közsörüs titokzatos mulija

(Berlin, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német főváros közvéleményét egy titokzatos esemény tartja izgalomban egy fiatal lány valamelyik közvetítő hivatal útján házvezetői állást kapott Arbinus Tanderski 52 éves közsörüsénél. Mikor helyét elfoglalandó, Tanderski lakásába lépett, a gazda hirtelen bezárta mögötte az ajtót, spárgát ragadott fel, hogy megkötözze a lányt. Ez azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, földre lökte a közsörüst, az ajtót kinyitotta és elmenekült. Azonnal a rendőrség büntügyi osztályára rohant és jelentést tett az esetről. A detektívek azon nyomban megjelentek Tanderski lakásán, házkutatást tartottak. A tető alatt pörkölt és szárított husdarabokat találtak, sok husdarab volt kannákban elrejtve, röviden az első benyomás az volt, hogy egy újabb Haarmann-esettel állanak szemben.

Zsidó diákelet Prágában

Héber kultúra a diákság között. Téglahordók, napszamosok, plakátrajzoló zsidó diákok

(Prága, április 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szülőhazájukban tanulni nem tudó és a külföldi főiskolákra beiratkozott zsidó diákság legnagyobb tömegben a hozzánk legliberálisabb Csehszlovákia felé gravitált. Mert míg majdnem az összes kelet- és középeurópai zsidó diákok számára számbajöhető főiskolákban nyitabburkoltabb formában érvényesül a numerusz k'auzus, addig a cseh főiskolák, különösen a cseh kormány oly toleránsan viselkedik az országában nagy számmal tanuló zsidó diákokkal szemben, amely nemcsak, hogy semmiféle korlátozást nem enged — ámbár már több ízben történtek ezirányban kísérletezések — és legcsekélyebb akadályt sem gördít az országban tanulni vágyók elé, hanem a legerélyesebb kézzel fojt el még csirájában bármilyen fajta antiszemita agitációt. Ennek oka az, hogy a prágai főiskolákat a cseh kormány liberális szellemére jellemzően, a nacionalistáknak évek óta tartó hiábavaló tiltakozásuk ellenére, úgy cseh mint mint német nyelvű technikai és egyetemi főiskolák működnek teljes kormánytámogatással tömegesen keresik fel a zsidó diákok, melyeknek száma egyedül Prágában jó néhány ezerre tehető. Ez a nagy zsidó diáktömeg jórészt Romániából, Magyarországból, Orosz- és Lengyelországból rekrutálódott össze, de a zömét mégis a Beszarába, Orosz és Lengyelország zsidó tömegek által lakott városok diákjai képezik, mely területek diákjai egymagukban, a prágai zsidó diákok cca 70 százalékát teszik.

Mintahogy szülőföldjük zsidó tömegei a legnagyobb nyomorban vannak, úgy ők itt is *hihetetlen nélkülözésekkel kell megküzdjenek*. Mert míg a többi ország zsidó diákjai — habár azok sincsenek a legrözsásabb helyzetben, — de mégis megkapják a havi 350—1000 cseh koronájukat, addig ezek legnagyobbbrészt egy fillért sem kapnak sehonnán, teljesen a saját erejükkel kell fenntartsák magukat — tanulás mellett — de mégsem akad közöttük egy sem —

ment, amikor látta, hogy Dániában nem tud boldogulni.

Legegyszerűbb lett volna a bécsi Rotschildokat megnyerni az eszmének, minthogy Herzl maga is itt élt és elég tekintélyes volt ahhoz, hogy a zsidó báróval bármikor fesztelenül beszélgethessen. Azonban Albert bárónak nem volt érzéke ahhoz, amit Herzl akart és inkább asztronómia, sakk és fényképészet iránt érdeklődött. A zsidókérdés tekintetében a Neue Freie Presse álláspontján volt, annál is inkább, mert úgy ő, mint családja az osztrák arisztokráciával érintkeztek és legfőbb ambíciójuk a sport volt. A párisi Rotschildok közül is csak Edmund báróra tudott számítani, aki a kolonizációs munkát meg is kezdte. Azonban később a londoni Rotschild és a newyorki Jakob Schiff is támogatta a nagy tervet.

Bámulatosan értett emberei megválasztásában. Egy elvtelen, pénzért mindenre kapható újságíróval barátkozott, tisztára azért, hogy a török portál e publicista útján könnyebben érintkezhesen. Megnyerte magának Vámbéry Ármint és Sidney Whitmann híres író.

Tanderski ezt észre is vette és rákiáltott a rendőrszolgálatra:

— Biztosan azt gondolják, hogy egy új Haamannal vannak? Nagyon csalódnak. Ilyet csak egy német disznó csinál, én azonban lengyel vagyok.

A lakásban egész sereg disznóölő kést találtak, több tucat férfi- és női ruhát, elviselt férfi- és női öltözeteket, fehérneműt, igazoló írásokat, leányoknak és asszonyoknak leveleit és fényképeit. Erre Tanderskit letartóztatták. Kijelentette, hogy a késeket köszörülés céljából kapta, a cipőket és ruhákat vásárolta.

Megállapították, hogy az utóbbi évek folyamán 25 leány és asszony volt nála házvezetői minőségben alkalmazva. A vizsgálat rendkívül nagy apparátussal folyik, hogy világosságot derítsen a titokzatos ügyre.

a kommunistákat kivéve, — aki ne fizette volna be a sékelét. És hogy héberül mind beszélnek, az természetes. Alig akad egy hét, hogy a Studentsky Domov (Diáktothon) falán ne jelenne meg a héber plakát, mely *Nesefre*, Palesztina-filmelőadásra, vagy valamilyen más hébernyelvű estélyre vagy ünnepélyre ne invitálna. És hogy ezeket mind ők rendezik, az is természetes, pedig nekik nemcsak tanulni, hanem dolgozni is kell, hogy fenntarthatassák magukat és mégis van idejük arra, hogy úgy befele, mint kifelé kiéljék zsidó életüket.

Munkában nem válogatósak. Napszamos munkától plakáttervezésig mindent vállalnak és mindenütt beválnak. Jellemző erre, hogy a tavalyi nagyvakációban az itten folyó óriási építkezések egyikéhez, az *Adria-palota* építéséhez *hatvan beszarabiai zsidó diák* — mindannyian chalucok — mint téglahordó szegődött el és napi tíz órai munkával 3 hónap alatt kerestek 1400 koronát, amiből utána 4 hónapig „gondtalanul“ megélték. Ezek mind önértetes zsidók, kiknek nyomorúságukban is ez az egyetlen büszkeségük.

Legszebb, legönérzetesebb zsidó gesztust azonban az oroszországiak mutatták. Igaz ugyan, hogy azért, mert csak nekik nyílt rá alkalom. Ugyanis egy fehér orosz szervezet az összes oroszországi diákoknak havi 500 korona segélyt ad, kik egy nyilatkozatot irnak alá, hogy ők fehér orosz érzelműek és hozzájuk tartozónak vallják magukat. Ezt az aláírást azonban az oroszországi zsidók kivétel nélkül mind megtadatták, mert nem tudták zsidó önértetükkel összeegyeztetni, hogy olyanoktól fogadjanak el támogatást, kik nem is olyan rég még véres pogromokat rendeztek. Pedig, hogy az a havi 500 korona, ami csak egy aláírásukba került volna, milyen fejedelmi megélhetést jelentene számukra, azt csak az tudja elképzelni, aki legalább egy kis ideig közöttük volt és látta küzdésüket és nyomorukat és mégis megtagadták!

A többi itteni ilyen élénk. Nyugodtan kell küzdenek kevésbé mégis tel Akad ugyan itt is let, de zsidó szempontból kevés kivételnek tartalmat képvisel sajnos nem állják

Re
Megkezdődött a hangozások meggyilkolása

Satu-Mare-Szatendeje huzódó délelőtt 9 órakor szatmári törvényszék let ez alkalommal pári arcképe lottak padja felet 9 órakor érkezik az enelvényen a rene törvényszék Valér, a másikon vérszékli bírák. rályi ügyész ké Borgida Lajos és A karzat teljesen ujságírók részére mintegy harminc tanu van beidéz

Negyed tizre György dr. ügyvé vasását. Nagy m Grosz Hermann szlovákiaiában tő gyalni. A vádira augusztus heted meggyilkolta és károlyi szálloda készpénzét, mint tulajdonította. G Nagybanyaról és a hulláját az erd betemetve. Már egy kalapot és t e helytől egy k férfigallert talál mal voltak ellát mával főbeverve holttestét. Rein le Groszszal. A Nagybanyarán. M várra utazott, a visszautazott Sz nyoma veszett. az erdőben tal monogram is b

A vádirat léjának megáll tünik, hogy R jánosin születés hogy milyen r laszolja, hogy erre elhatároz nyelven fog le

A védők működése elle látta el a jegy után napirend elnök felteszi — Mondja sának részlete

Reinitz a vádat és kifo hogy 1922 m mann állandó litsanak le üz — Bizalm Hermannal sa csak akkor tésbe lépni, huszonkéteze forgása alatt Társultam te

A többi itteni zsidó diákok élete már nem ilyen élénk. Nyugodtabb külszint kölcsönöz ennek az, hogy a megélhetésért nagyjában nem igen kell küzdenek, mert az anyagiaktól többé-kevésbé mégis tehermentesítik őket hazulról. Akad ugyan itt is egy pár zsidó diákegyesület, de zsidó szempontból — öszinte tisztelet a kevés kivételnek — ezek inkább külszint, mint tartalmat képviselnek és így az összehasonlítást sajnos nem állják meg az előbbiekkal. De ha

mindezen szempontokból eltekintünk és csak a tanulás tekintetében vizsgáljuk az itteni zsidó diákeletet, úgy nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a zsidó diákok itt komolyan tanulnak, mert ez az egyetlen hely a hasonló gazdasági körülmények között élő zsidó diákok számára, ahol senkitől nem zaklatva, nyugodtan és zavartalanul tanulhatnak, amiért mindig hálásak, lekötöztettek kell, hogy legyenek és lesznek is a Cseh köztársaságnak. *Feuerstein Tibor*

Reinitz a bírái előtt

Megkezdődött a szenzációspör főtárgyalása. A vádirat. Reinitz állhatatosan hangoztatja ártatlanságát. Drámal szembesítés Reinitz és a meggyilkolt Grosz Herman felesége között. Grosznó meg van győződve Reinitz bűnösségéről

— Az Uj Kelet kiküldött munkatársának telefonjelentése —

Satu-Mare-Szatmár, április 27. A másfél esztendeje húzódó Reinitz-pör főtárgyalása ma délelőtt 9 órakor megkezdődött. A tárgyalás a szatmári törvényszék 9-es termében folyik, melyet ez alkalomra külön feldiszitettek. A királyi pár arcképet zöld fenyő övezi. A vádlottak padja felett szintén virág van. Pontosan 9 órakor érkezik meg a bíróság és elfoglalja az emelvényen a helyét. Középen Erdős Ferenc törvényszéki elnök ül, egyik felén Markus Valér, a másikon pedig Dumitriu József törvényszéki bírák. A vádat dr. Popp György királyi ügyész képviseli. A védelmet ifj. dr. Borgia Lajos és dr. Demjén Titusz látják el. A karzat teljesen zsúfolásig van megtöltve. Az újságírók részére az első sorokban biztosítottak mintegy harmincöt helyet. A tárgyalásra 62 tanu van beidézve.

A vádirat

Negyed tízre járt az idő, amikor Popp György dr. ügyész megkezdte a vádirat felolvasását. Nagy meglepetésre a vádirat csupán Grosz Hermann ügyével foglalkozik, a Cseh-szlovákiaiában történeteket máskor fogják tárgyalni. A vádirat szerint Reinitz Jakab 1923 augusztus hetedikén a felsőbányai erdőben meggyilkolta és kirabolta Grosz Hermann nagykirályi szállodatulajdonost. Grosz Hermann kézpénzét, mintegy hatvan-hetven ezer lejt elutalajdonította. Grosz augusztus 1-én utazott el Nagybányáról és azóta eltűnt. Szeptember 27-én a hulláját az erdőben megtalálták falevelekkel betemetve. Már huszadikán a hely közelében egy kalapot és táskát találtak. Augusztus 29-én a helytől egy kilométerre több kulcsot és egy férgallért találtak, melyek R. K. monogrammal voltak ellátva. A helyszíni szemle alkalmával főbeverve és kirabolva találtak Grosz holttestét. Reinitz gyanus üzleteket bonyolított le Groszszal. Augusztus 7-én együtt látták őket Nagybányán. Másnap Reinitz egyedül Kolozsvárra utazott, ahol megfürdött és ugyanazonnap visszautazott Szatmárra. Ettől kezdve Groszról nyoma veszett. A feltevés szerint a gallér, amit az erdőben találtak, a Reinitzé volt, amit a monogram is bizonyít.

Magyarul folyik a tárgyalás

A vádirat felolvasása után Reinitz nacionáléjának megállapítására kerül sor, melyből kiténik, hogy Reinitz negyvennégy éves, Sándor-jánosin született. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy milyen nyelven beszél, Reinitz azt válaszolja, hogy *yiddisül és magyarul*. A tanács erre elhatározza, hogy a tárgyalás magyar nyelven fog lefolyni.

A védők kifogást emelnek Balázs jegyző működése ellen, mert a vizsgálat folyamán is ő látta el a jegyzői tisztséget. Rövid tanácskozás után napirendre térnek a kifogás felett és az elnök felteszi az első kérdést a vádlotthoz:

— Mondja el Grosz Hermann meggyilkolásának részleteit.

Reinitz vallomása

Reinitz a leghatározottabban visszautasítja a vádat és kifogástalan magyarsággal elmondja, hogy 1922 május 1-től kezdődőleg Grosz Hermann állandóan a nyakára járt, hogy bonyolítsanak le üzleteket.

— Bizalmatlanul viselkedtem eleinte Grosz Hermannal szemben — mondja Reinitz — csak akkor voltam hajlandó vele összekötni, amikor arról biztosított, hogy huszonkétezer lej kölcsön ellenében pár nap leforgása alatt jelentékeny jövedelemhez juttat. Társultam tehát vele, kölcsön adtam a huszon-

kétezer lejt és még aznap elmentünk Nagybányára. Itt kellett volna Grosz Herman ügyfelével találkoznom, aki azonban nem volt odahaza. Az István Király-szálloda előtt sétáltunk, amikor hozzánk csatlakozott egy Kaufmann nevezetű fiatalember, Grosznak egyik ismerőse. Bizalmas beszélgetésbe elegyedtek, mire én magukra hagytam őket. Mikor Grosz hozzám visszajött, azt mondta nekem, hogy át kell mennünk Felsőbányára. Nem állott kocsit rendelkeztünk, ezért gyalog voltunk kénytelenek az utat megtenni. Erős esőzáró ért utól bennünket az uton. Körülbelül félútnál lehettünk, amikor egy zsidó emberrel találkoztunk. Ezt a zsidó embert nem ismerem és még ma sem tudom, hogy ki volt. Bőrig volt azva én megsajnáltam, egy gallért és egy nyakkendőt adtam neki. Grosz Hermannnak egyáltalán nem volt csomagja és a tászlát és tvilemt is tölem kérte kölcsön. Galléromban monogramm volt.

Az elnök: Az előző vallomásánál nem ezt mondotta.

Reinitz: Majd erre is mindjárt kitérek. Felsőbányán ismét csak azt mondotta nekem Grosz

Reinitzot szembesítik a meggyilkolt Grosz feleségével

Délután 3 órakor folytatták a tárgyalást. Ezúttal is óriási tömeg vonult a terembe, úgy, hogy az elnök kénytelen volt kiüríteni a termet és csak korlátozott számú közönséget engedett be.

Elsőnek Grosz Hermannét, az állítólag Reinitz által meggyilkolt nagykirályi szállodatulajdonos feleségét hallgatták ki. Grosznó alacsony, törékeny asszony, fekete ruhában jelenik meg a bíróság előtt. Azt a benyomást teszi, hogy szinte rögeszméjévé vált már, hogy Reinitz gyilkolta meg a férjét. Az elnök kérdésére részletesen ismerteti urának Reinitzsal való viszonyát. Elmondotta, hogy Grosz legelőször Ungváron találkozott Reinitzsal. Ettől kezdve azonban több ízben bonyolítottak le közös üzleteket. Férje rendkívül titkolózott és sosem akarta megmondani, hogy milyen üzleteket kötnek. Ő már rögtön kezdetben óvta az utat a Reinitz társaságától, mert félt, hogy Reinitz bajt hoz a házába. Azt látta, hogy férje sok pénzt keresett, de sejtelve sem volt, hogy mivel. Egy ízben sikerült elfognia egy levelet, amelyet az ura Reinitznek küldött. Ebben az állt: „Most nem mehetek, mert nincs pénzem. Várjatok, ha tudtok.” E levél alapján ismét intette a férjét, hogy ne dolgozzon együtt Reinitzsal, mert ennek nem lesz jó vége. Közben dühösen szétszakította a levelet.

Grosz eltűnik

Emlékszik egy másik levélre is, amelyet férje Reinitzsal küldött, ezt azonban nem tudta elfogni. Azután az ura hirtelen elutazott. Epen augusztus elseje volt. Azt mondta, hogy este visszajön. Csomagot egyáltalában nem vitt magával, még az imaszíjját sem. Estére azonban nem jött vissza. Tíz nap telt el anélkül, hogy hírt hallott volna róla. Augusztus tizedikén egy ajánlott levelet kapott Kolozsvárról, amelyben az ura értesíti, hogy hirtelen Bukarestbe kellett utaznia, mert ott egy új üzletet ajánlottak neki. Megnyugodott kissé és tovább várt. Minthogy azonban hosszú ideig nem hallott hírt róla, bezárta lakását és elutazott Szatmárra Reinitzhoz.

Az első gyanu

Reinitz rendkívül hidegen fogadta. Kijelentette, hogy az urát nem is ismeri és hogy különben is ő már nyolc hónap óta nem mozdult

Hermann, hogy nincs itthon az illető s hogy Kolozsvárra kell menjünk. Visszamentünk Szatmárra és megállapodtunk abban, hogy 7-ikén Nagybányán ismét találkozunk. Reggeltől estig vártam 7-én Nagybányán Groszra, aki azonban csak estefelé érkezett meg és közölte velem, hogy sűrűn Kolozsvárra kell utaznia. Hogy ne legyen feltűnő utazásunk, mert Grosz nem akarta, hogy tudják, hogy együtt utazunk, nekem másodosztályu jegyet váltott, ő maga pedig harmadosztályu fülkében utazott.

Elnök: Groszt senkisép láttam a vonaton, de nem is láthatta, mert ekkor már meg volt gyilkolva.

Kereszkérdések pergőtüzében

Reinitz nyugodtan folytatja: Kolozsváron Grosz bevallotta, hogy az üzlet nem sikerült és a posta előtt visszaadta nekem a kölcsön adott huszonkétezer lejt. Ezután elváltunk és azt mondotta nekem, hogy Bukarestbe utazik. Elöttem levelet is irt a családjának, amelyben közli, hogy üzleti ügyekben Bukarestbe kell mennie.

Elnök: Hova ment ön Kolozsvárról?

Reinitz: Hazajöttem Szatmárra.

Elnök: Tudta ön, hogy Grosz Herman hova utazott?

Reinitz: Igen.

Elnök: Hát akkor itthon miért mondotta azt, hogy Grosz Herman Londonba utazott?

Reinitz: gondolkodási időt kér, hogy megnezhesse jegyzeteit. Itthon azt mondták nekem az ismerőseim, hogy Londonba utazott és ezért mondtam én ezt.

Elnök: A vizsgálat során miért mondott egyebet?

Reinitz: Az első pillanatban, amikor letartóztattak, azt hittem, hogy aranycsempészség miatt fognak perbe s emiatt tettem akkori vallomásomat. Szentül meg voltam győződve, hogy Grosz aranyat csempészve tünt el és amiatt nem ad életjelt magáról.

Az idő már délfelé járt és ezért az elnök a tárgyalás folytatását délutánra halasztja.

ki a lakásából. Grosznó rendkívül elcsodálkozott ezen és megmondta Reinitznek, hogy ő biztosan tudja, hogy augusztus elsején az ura vele együtt utazott el. Reinitz zavarba jött és azt felelte, hogy csakugyan látta az urát Szatmáron a kávéházban egy fiatalemberrel. Majd anélkül, hogy Grosznó bármit kérdezett volna, Reinitz hirtelen így szólott:

— Mit türelmetlenkedik, hiszen kapott maga egy levelet az urától.

Amikor Reinitz észrevette, hogy elszólta magát, úgy helyesbítette ezt a kijelentését, hogy ő csak hallotta, hogy a férje irt neki.

Grosznó kétségbeesésében elment a rabbihoz és odakérette Reinitzot is. Egy félóraig könyörgött ő is és a pap is Reinitznek, mondja meg, ha tud valamit Groszról, de Reinitz ujjal kijelentette, hogy semmit nem tud róla.

Grosznó eljúl

Grosznó ezután Kolozsvárra utazott, ahol végigjárta a szállodákat, de az uráról sehol nem tudtak felvilágosítást adni. Visszament ismét Szatmárra és újra felkereste Reinitzot. Mint-hogy ezúttal sem tudott meg tőle semmit, elhatározta, hogy feljelenti a rendőrségen.

Az elnök néhány pillanatnyi szünetet rendel el, majd odaszól a fegyőrökhöz, hogy hozzák be azokat a ruhadarabokat, amelyeket a meggyilkolt Grosz holttestén találtak és mutassák meg azokat a feleségének.

Drámai jelenet következik. Behozzák a ruhadarabokat, amelyekben Grosznó jajveszékelve ismeri fel azt az öltönyt, amelyet férje elutazásakor viselt. Grosznó a fájdalomtól összeesik és félajultan rogy le a padra.

Ismét rövid szünet következik, amely alatt Grosznó magához tér. Az elnök most elrendeli Grosznó szembesítését Reinitzsal.

Drámal találkozás

A hallgatóságon feszült várakozás vesz erőt. Mindenki látni akarja ezt a tragikus össztalálkozást. Az elnök int, hogy vezessék be a vádlottat. Reinitz néhány pillanat múlva belép a szuronyos fegyőrök között a terembe és egyenesen Grosznó felé tart. Még alig ér azonban a közelébe, amikor Grosznó már feléje ugrik és magából kikelve kiált rá:

— Maga gyilkos, maga ölte meg a férjemet!

Reinitz kiegyenesíti magát, előretesz két lépést és sértődötten feleli:

— Kikérem magamnak ezt a hangot!

Elnök Grosznohoz: Kérem ne nevezze gyilkosnak a vádlottat, mert ez még nincs megállapítva róla és még nem ítéltékünk felette.

Groszné: Nem bánom, ha felakasztanak is, akkor is azt mondom.

Azután szenvedélyesen a hallgatók felé fordul és ezt kiáltja:

— Igen, gyilkos, ő ölte meg Reismannt és a többieket is.

Reinitz hallgat, majd az elnök kérdésére ismét kijelenti, hogy a vád nem igaz és ő nem gyilkolt meg senkit.

Groszné (Reinitzhez): Hogy lehet az, hogy amióta magát elzárták, nem tűnt el egyetlen ember sem?

Groszné ezután elmondja még, hogy Reinitz egész élete csupa félrevezetésből állott. Csak tette magát, hogy vallásos, de még csak nem is imádkozott, mert az imakönyvébe mindig Nick-Karter regényeket tett be és azokat olvasta.

Reinitz állhatatos

Most a védők fordulnak Reinitzhez és kéri, hogy valljon.

Reinitz: Csak azt mondhatom, amit eddig, ártatlan vagyok.

Az elnök utasítására a fegyőrök ismét kivetik a vádlottat és Groszné is visszaül a tanúk padjára.

Most Nissel Lőrinc tanut szólítják. Egy öszzetört öreg ember lép az emelvény elé. Hangja reszket, beszéde ingadozik és vallomása megbízhatatlannak látszik. Elmondja, hogy békében üzlete volt, később azonban tönkrement és nagy nyomorba jutott. Ekkor ismerkedett meg Reinitzsal, aki azt az ajánlatot tette neki, hogy raboljanak ki egy ismert szatmári kereskedőt. A tanu azonban bármilyen nyomorban is volt, nem akart erre vállalkozni.

Elnök: Gondolja meg, hogy mit beszél. Reinitz magának jövevénye volt, pénzzel is segítette, csak a tiszta igazat mondja.

A tanu azonban fentartja a vallomását. Az elnök indítványozza, hogy eskessék meg, ami, annak ellenére, hogy a védők ezt elenyéz, meg is törtenik.

Az elnök ezután kedd reggelig elnapolja a tárgyalást.

Jámbor Ferencz

A Lómáan Akkó közleményei

A Lómáan Akkó (Str. Radu 9. I.) a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

1. Ujlag és nyomtatékosan felhívjuk a figyelmet, hogy előzetes befizetés nélkül, senkinek és semmi körülmények között nem eszközölhetjük a parcellaszámok meghatározását.

2. Felkérjük mindazokat, akik a parcella számának meghatározását posta, vagy megbízott útján eszközölik, hogy minden parcellára legalább 10 számot jelöljenek meg, nehogy ki legyenek téve annak az eshetőségnek, hogy minden általuk közölt szám le legyen már foglalva:

4. Az „A” csoportbeli jegyzőknél újlag a következő számú parcellák adattak el: 24, 82, 121, 123, 184, 186, 187, 188, 202, 203, 282, 283, 284, 309, 311, 409, 410, 447, 448, 449, 561, 584, 790, 1450, 600, 617, 618, 619, 643, 654, 662, 728, 729, 744, 746, 747, 748, 755, 776, 779, 790, 828, 835, 836, 914, 921, 958, 965, 988, 989, 990, 992, 993, 994, 1141, 1144, 1145, 1146, 1147, 1251, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1315, 1316, 1317, 1321, 1336, 1337, 1338, 1366, 1367, 1379, 1449, 1450, 1452, 1624, 1886, 1893, 1894, 1895, 1897, 1903, 106, 107, 150, 191, 314, 572, 827, 108, 341, 442, 343, 344, 340, 337, 339, 313, 410, 185, 282.

5. A „B” csoportbeli jegyzőknél újlag a következő számú parcellák lettek eladva: 954, 1353, 1354.

Mindenkinek sietni kell

nem mulasztani el az alkalmat, hogy egész olcsó áron vásároljon a legművésziesebb antik butort az általános kiállításánál Gratz műkereskedésében,

Cluj, Piața Unirii 8.

R. Mosse Rt. 1192

Kommerciálizálják Kolozsvár villamosüzemét

Felbontották a városi tanácsnak a Ganzal és Electricával kötött előzetes szerződését. Lepadatu miniszter a kiküldött bizottság ülésén

(Cluj-Kolozsvár, április 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A súlyos világiási mizériák, melyeket Kolozsvár lakossága évek hosszú sora óta kénytelen elviselni, arra indították a városi tanácsot, hogy a szüknek bizonyult villanytelepet kibővítsesse. Már évek óta húzódnak a különféle és különböző irányú tárgyalások a villanytelep kibővítésére, melyek azonban mindig kátyuba jutottak, — ellenben a világiási viszonyok egyre elviselhetetlenebbé lettek. Pár héttel ezelőtt végre a városi tanács ideiglenes szerződést kötött a Ganz és Electrica cégekkel a városi villamosmű kibővítésére. E szerződés szerint a két társaság a villamosműveket egy év alatt kötelesek lett volna az egész telepet átépíteni, kibővíteni. A város a villanyáram árát pedig 60 százalékkal emelte volna. Az ideiglenes szerződés lejártá előtt A. Jaboda megfeleltette a szerződést.

A petíciót tegnap tárgyalta egy, erre a célra alakult bizottság, Lepadatu miniszter elnökletével. A bizottság tagjai Metes, a villanytelep igazgatója,

Leon egyetemi tanár, dr. Dragos ügyvéd voltak. A bizottság hosszas tanácskozás és vita után megemmisítette a városi tanácsnak az Electricával és Ganz-céggel kötött előzetes megállapodást és elhatározta, hogy a kolozsvári villamostelepet kommercializálni fogja.

A kommercializáláshoz a város a tulajdonában lévő villamosteleppel járul, míg a villamoművek kibővítéséhez szükséges tőkét nyilvános részvényjegyzéssel fogja a városi tanács megszerezni. Ezáltal lehetségessé válik, hogy a legnagyobb városi üzem fentartásában és irányításában Kolozsvár város polgárságának is tekintélyes szerepe legyen. Az előzetes megállapodás felbontásához — értesítésünk szerint — azzal az indoklással járult hozzá a bizottság, hogy a Ganz és Electrica cégek 42-ös típusu dinamók beállítására kötelezték magukat, holott egész Romániában 36-os típusu dinamók vannak használatban.

Ismét meghiusult az amerikai kölcsön

Bratianu Vintila elfogadhatatlannak találta a feltételekét

(Bucuresti-Bukarest, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt egy amerikai konzorcium megbízottai érkeztek Bukarestbe, hogy a CFR. kölcsönügyében tárgyalásokat folytassanak a kormánnyal. A konzorcium harmincmilliárd hitelt ajánlott a román vasutak teljes reorganizálására, amely összeget részint vasuti anyagokban, részint készpénzben folyósítaná. Az erre vonatkozó ajánlatot Bratianu Vintila már pénteken átvette és a választ mára ígérte az amerikaiaknak.

Az ügyben ma délelőtt fontos értekezlet volt a pénzügyminisztériumban, amelyen Bratianu Vintila és az ajánlattevők részéről Aronovici és Bertron vettek részt. Az értekezleten hosszas vita fejlődött ki, amely azonban nem vezetett eredményre. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a felajánlott kölcsönt a jelenlegi formában nem fogadhatja el és így a tárgyalások egyelőre meghiusultaknak tekinthetők.

A szilágysomlyói zsidóverés epilógusa

A verekedő diákok feljelentést adtak be a zsidók ellen

(Cluj-Kolozsvár, április 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden megemlékeztünk arról, hogy Szilágysomlyón, ahol eddig a legteljesebb harmonia és béke uralkodott a lakosság között, néhány éretlen fiatalember hangos antiszemita-hecceteket provokált és többeket inzultált. Az esetre most visszatérünk, mert néhány erdélyi román lap híradása nyomán a bukaresti sajtóban olyan közlemények jelentek meg, amelyek teljesen eltérnek a valóságtól. Így például a kolozsvári „Patria” a következő tudósítást közli:

„Zsidók támadása a szilágysomlyói román diákok ellen. Szilágysomlyón megjelenő „Vasárnapi Ujság”-ban olvassuk, hogy szerdán, 22-én egy zsidó csapat, amelyben mintegy harmincan késekkel, harapófogókkal, kalapáccsokkal, botokkal és mindenféle ütőszerszámmal voltak felfegyverkezve, két oldalról megtámadták a román diákokat. A Strada Stramba-ban öt román diák ment békésen haza a nőgyelet báljáról, amikor a zsidók kétoldaltól megtámadták őket. A diákok látván, hogy nem tudnak menekülni, kézzel-lábbal és egyetlen bottal szembeszálltak a tömeggel. A verekedés nagyon heves volt, de tiz-tizenöt perc leforgása alatt legyőzték a diákokat és az utcából a főtérre üzték ki őket, ahonnan futásnak eredtek. A diákok ezután jelentést tettek a támadásról.”

A „Patria” az esethez még a következőket fűzi hozzá: „Mit gondoltak ezek a zsidók, akik közül többen csak az utolsó évek folyamán kerültek a városba, ezzel a támadással. Bizonyosan nem gondoltak arra, hogy ennek az öt diáknak szüleik és rokonaik vannak és ezek mellett egy egész nemzet, amely nem törheti, hogy fiait inzultálják. Egyelőre csak ennyit...”

Ezzel a felháborítón hazug és lázító híradással szemben szóról szóra leközljük alább a „Szilágysomlyó” című magyar lap tudósítását, amelyből kiderül, hogy az eset pontosan megfordítva történt.

„A román nőgyelet husvét harmadnap bálja — írja az idézett lap — jókedvben, szépen zajlott le. Több, e városban idegen, fiatalember is lerándult ide erre az alkalomra. Amikor a bálnak már vége volt, mintegy hat-hét ifju ember portyázásra indult a városban, előbb a Badacsony felé vezető, ugynevezett volt Rákóczi-utcát járták végig a reggeli órákban.

Itt belekötöttek a templomból hazatérő, hetven év körüli József Dávid öreg zsidóba, szakállát megráncigálták, ruháját megrépedesték, meglökdösték, megverték. Mindjárt lejjebb Weisz

Dávid nevű, öreg zsidó tanítót vették elő, kitépték a szakállát, aztán Mózes Dávid akadt az utjokba, ezt behajították a Domby Kálmán-féle ház előtti vízlevezető árokba, egyik táncosabb kedvű ifju bokázott egy párat a hátán s amikor pedig a közelben lakó Mózes Herman, a Dávid fivére, segítségére akart menni bátyjának, azt valamelyik tüntető késsel megszurta.

A kis tüntető-csoport botokkal, kövekkel volt felfegyverkezve, lekerült aztán a Krasznán át a Percseny-felé vivő útra, ahonnan elég csendesen jött fel a piac felé. Itt már zajosabb lett a hangulat, — Le a zsidókkal! Menjének Palesztinába! Vess keresztet zsidó! — s a jasi kátéből már ismert egyéb csatakiáltások töltötték be az éjszakai esőtől egészen megfrissült levegőt.

Berger Lajos fakereskedő a várkerti kapu és a Balázs-féle patika környékén haladt végig, szerencsétlenségére itt találkozott a tüntető csoporttal, amelyből négyen nekiestek, egy felugrott a hátára, onnan dolgozta a fejét, a többi pedig előlről támadta, kövel, bottal ütötték, késsel az arcába szurkalt, úgy, hogy Bergert elborította a vér, mire a kezükből megmenekült.

A piacon nagy panik keletkezett, szaladgálások, a kereskedők siettek lehuzni a bolti vasredőnyöket s éppen ebben a munkában kapták el a tüntetők a vékony, gyenge szervezett Hirschfeld Hermant, azt is megverték, hamarosan mellböltek még egy pár asszonyt, beleurgtak egy pár gyermekbe s a további munkának a kivonult rendőri készütség vetett véget, amely eltávolította a harcias ifjakat a színtérről.

Ebben, a nálunk mindenestre szokatlan és szomorú eseményben az volt a szerencse, hogy a tüntetők két-három, vagy több egyénből álló csoportot nem támadtak meg s így már eleve ki volt zárva a kétoldali erősebb összeütközés, de különösen szerencse volt a piacon lévő városi polgárságnak nyugodt magatartása, mely — nagyon helyesen és okosan — tartózkodott minden rendellenességtől és fájdalmas rezignációval nézte az eseményt.”

Eddig szól a „Szilágysomlyó” című lap beszámolója, amelyet még azzal sem lehet megvádolni, hogy zsidó ujság. A nyílt szemű olvasónak igazán nem kell bővebben magyarázni, hogy melyik tudósítás igaz.

Lapunkhoz érkezett jelentés szerint a harcias fiatalberek följelentést adtak be az ügyészséghez azok ellen, akik nem türték szó nélkül a verést. Viszont a zsidók is bünyfenyítő feljelentést tettek azok ellen, akik minden ok nélkül rájuk támadtak és személyes szabadságukat a legsúlyosabban megsértették.

A r

(Bucuresti-)

tudósítójától.) amely még má kormány és az konfliktus abb ház lokomotív Romániának és kilencszázezer o összeget a rom Hosszas huzav gyalások után jának felszerel Baldwin-céggel elismerte az au kötelezte magát lárnak március

Bratianu Vintila nem hagyta jó

Keletp orosz

An

(Bécs, április berlini választók Hindenburgra sz jor választók, tó kosság, amely a szabadjta őket gyelorszag felé Feltűnést keltett lakosságát kizáró ven százalékbán

(Páris, április választás előestéj zelmével. A „Ma nak és azt írja, nek ezután ne Németországhoz.

Ha

(Bucuresti-Bu tudósítójától.) P

kigyuladt egy petróleumforrás. ban ég, hogy a t tet bevilágítanak óriási.

Bukarest, ápr kolumbácsi legye

Megp

Nagy f

(Cluj-Kolozsvá tudósítójától.) A

csú kus bizonyosságg minden elnyomó képviselével szer most az urnalopás alkalmával érvény ségében. Amikor a vényhozásban a még egy önézete a liberális kormá morált, nem ismer magát a legelemi jellemző a kormán távirat, amely szer hirt közli, hogy v tianu Jonelnek tu kerületben Florea a miniszterelnök n a hirt tudomásul. A azt a kijelentést t azt mondotta, hog szívesen vette vol fás Elemérét nem.

Mondanunk sem személye csak ürügy képviselében nem litását, mindegy nek

Tízemét

ötött előzetes
ülésén

s ügyvéd voltak.
s vita után meg-
k az Electrikával
s megállapodást
ári villamostele-

ros a tulajdonában
villamoművek ki-
nos részvényjegy-
szerezni. Ezáltal
jobb városi üzem-
olozsvár város pol-
legyen. Az elő-
— értesülésünk
árult hozzá a bi-
cégek 42-ös tí-
k magukat, holott
dinamók vannak

ölcsön

két
előtt egy ame-
n tárgyalásokat
án vasutak tel-
ben folyósítana.
t mára ígérte

amelyen Bra-
Az értekezleten
niszter kijelen-
a tárgyalások

ogusa

en
vették elő, ki-
s Dávid akadt
Dombó Kálmán-
a, egyik táncó-
árat a hátán s
Mózes Herman,
k menni báty-
ssal megszurta.
kövekkel volt
Krasznán át a
elég csendesen
b lett a hang-
k Palesztinába!
i kátéből már
t be az éjszakai

rkerti kapu és
t végig, szeren-
tő csoporttal,
grott a hátára,
dig előlről tá-
az arcába szur-
vér, mire a

szaladgálások,
vasredőnyöket
el a tüntetők
afeld Hermant,
btek még egy
gyermekbe s a
őri készültség
harcias ifjakat

szokatlan és
ence, hogy a
nből álló cso-
nár eleve ki
összeütközés,
on lévő városi
mely — na-
kodott minden
ációval nézte

mű lap beszé-
et megvádolni,
rasónak igazán
melyik tudó-
rint a harcias
ügyességhez
lkül a verést.
elentést tettek
juk támadtak
osabban meg-

LEGUJABB

A román kormány megegyezett
a Baldwin-csoporttal

A csoport képviselője visszavonta a keresetet

(Bucuresti-Bukarest, április 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes az a súlyos konfliktus, amely még március havában támadt a román kormány és az amerikai Baldwin-ház között. A konfliktus abból keletkezett, hogy a Baldwin-ház lokomotivokat és vasuti kocsiakat szállított Romániának és ebből a szállításból egymillió-kilencszázezer dolláros differencia támadt, amely összeget a román kormány vonakodott kifizetni. Hosszas huzavona és hónapokra elhúzódó tárgyalások után a vasut bukaresti vezérigazgatójának felszerelési szekciója egyezséget kötött a Baldwin-céggel, amelyben a vezérigazgatóság elismerte az amerikai követelés jogosultságát és kötelezte magát az első részletnek, 300.000 dollárnak március elsején való befizetésére.

Bratianu Vintila pénzügyminiszter azonban nem hagyta jóvá a már megkötött megegyezést

Keletporoszországban Hindenburg
oroszelles hadjáratát várják

Andrássy Gyula üdvözli az önérték felülkerekedését

(Bécs, április 27. Utólag jelentik, hogy a berlini választók nagy része Marxra szavaztak. Hindenburgra szavaztak azonban a szász és bajor választók, továbbá a keletporoszországi lakosság, amely azt reméli, hogy Hindenburg felszabadítja őket az orosz veszedelemtől és Lengyelország felé is kitalja a versaillesi határokat. Feltűnést keltett, hogy Chemnitz, amelynek lakosságát kizárólag munkások alkotják, kilencven százalékban Hindenburgra adta le szavazatát.

(Páris, április 27.) A francia lapok már a választás előestéjén számoltak a tábornagy győzelmével. A „Matin“ kifejezést ad aggodalmának és azt írja, hogy a francia miniszterelnöknek ezután nehéz lesz közeledést hirdetni Németországhoz. A nacionalisták tüntetésével

Hatalmas tüzek a regátban

Kigyuladt a prahovai petróleumforrás

(Bucuresti-Bukarest, április 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Prahovában két nappal ezelőtt kigyuladt egy hatvan kilométer hosszúságú petróleumforrás. A forrás oly hatalmas lángokban ég, hogy a lángok tíz kilométernyi területet bevilágítanak. A tűz két napja tart, a kár óriási.

Bukarest, április 27. Mehedinti-megyében kolumbácsi legyek szaporodtak el és a marha-

Megpeticionálják a csiki szenátorválasztást

Nagy felháborodás a magyarság körében az urnalopások miatt

(Cluj-Kolozsvár, április 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csiki választás szinte tragikomikus bizonyossággal mutatja a liberális rezsim minden elnyomó tendenciáját. A kisebbségek képviselével szemben pedig ez a tendencia most az urnalopásokkal súlyosított választások alkalmával érvényesült a maga igaz elvetemültségében. Amikor arról van szó, hogy a törvényhozásban a kisebbségek képviselésében még egy önértékes hang szólaljon meg, akkor a liberális kormányzat nem ismer politikai morált, nem ismer méltányosságot és tulteszi magát a legegységesebb törvényességen is. Igen jellemző a kormány felfogására az a bukaresti távirat, amely szerint egy bukaresti lap azt a hírt közli, hogy vasárnap délelőtt, amikor Bratianu Joneinek tudomására adták, hogy a csiki kerületben Florea győzött Gyárfással szemben, a miniszterelnök nagy meglepődéssel vette a hírt tudomásul. A lap szerint állítólag Bratianu azt a kijelentést tette, hogy már a jelöléskor azt mondta, hogy bárkinek a kandidálását szívesen vette volna a kormány, csupán Gyárfás Elemérét nem.

Mondanunk sem kell, hogy Gyárfás Elemér személye csak ürügy. A kormány a kisebbségek képviselésében nem keresi az illető politikai mentalitását, mindegy neki, hogy kiket, milyen rétegeket

és vonakodott március elsején kifizetni az esedékes háromszázezer dollárt. A Baldwin-ház, amikor értesült a román pénzügyminiszter határozatáról, táviratilag utasította bukaresti megbízottját, hogy pörölje be a román államot. A Baldwin-cég bukaresti képviselője a legnevezebb bukaresti ügyvédek útján be is adta a pört a törvényszéken. Külön érdekessége volt a pörnek, hogy az ügyvédek, tekintettel a horribilis követelésre, kétféleképpen kivevő bélyeget voltak kénytelenek a beadványra ragasztani.

Az ilfovi törvényszék ebben az ügyben május 11-ére tűzte ki a tárgyalást, de az időközben megindult tárgyalások teljes eredményre vezettek, úgy, hogy tegnap a Baldwin-csoport képviselője megjelent az ilfovi törvényszéken és a kereset iránti beadványt visszavonta.

szemben kételkedni kell most már a német nép békés érzelmeiben. Hindenburg győzelme a Wilhelmstrassei főhadiszállás hatalmának visszaállítását jelenti.

Az „Ere Nouvelle“ óva inti a közönséget, nehogy Hindenburg békét hirdető nyilatkozatai ábrándokba ejtsék, mert Hindenburg ellensége a demokráciának és a birodalom sorsát ehhez képest fogja irányítani. Az angol „Daily Chronicle“ vezércikkben figyelmezteti olvasóit Hindenburg megválasztásának komolyságára.

Az egyik lap közli gróf Andrássy Gyula nyilatkozatát, aki a tábornagy megválasztásában a német nép önértékének felülkerekedését látja. Azt azonban kizártnak tartja, hogy Hindenburg elnöksége háborúra vezessen.

állományban nagy károkat okoztak. A lakosság, hogy védekezzen a kolumbácsi legyek pusztításai ellen, az istállók körül nagy tüzeket raktak. Az egyik istálló tüzet fogott s a szél következtében a tűz csakhamar átterjedt a szomszédos házakra. A fogyatékos tüzoltó-készülékekkel nehézségekbe ütközik a tűz lokalizálása. Lapunk zártakor negyven ház van lángokban. A kár óriási.

képvisel, aki nem hajlandó a liberálisok szekerét tolni, azt ellenségnek tekinti, akivel szemben nincs törvényesség.

Megállapítást nyert, hogy az urnákba helyezett cédlákat a péntekről szombatra virradó éjjel cserélték ki és pedig a husz szavazó körzetből tizenhatban. Ez úgy történt, hogy a lepecsételt urnákat éjjelre valami titokzatos felső rendelkezés folytán Peter Julian inspektor bevittette a csendőrségre, ahelyett, hogy az eredeti rendelkezés értelmében a bizalmiférfiak őrizték volna azokat. Legjobban mutatja az urnalopást az a tény, hogy ott, ahol nem törték föl a pecsétet, mint Csikszentdomokoson, vagy Csikszentnémaságon ilyen arányokat mutatott a választás: Gyárfás 372 szavazat, Florea 8.

Szombaton este a Magyar Párt csiki tagozata gyűlést tartott, amelyen a legnagyobb felháborodás hangján tárgyalták a választási visszaéléseket. Paal Gábor indítványt tett, hogy hívják föl a parlament és szenátus magyar tagjait, hogy tiltakozásul a csiki visszaélésekkel szemben tegyék le mandátumaikat, a magyarság pedig vonuljon teljes passzivitásba. A gyűlés azonban ezt a végső konzekvenciát nem akarta levonni és úgy határozott, hogy a kérdést a párt központi bizottsága elé viszi, amely úgy a petíció, mint a passzivitás kérdésében hivatott a döntésre. Értesülésünk szerint a Magyar Párt megpeticionálja a választást.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemés erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel, félévre 460 lel, egész évre 850 lel.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mal naptár

Nagysejk állomása előtt egy asszony hosszan velőhasítóan sikoltott. A sikoltás olyan hosszú és olyan éles volt, hogy sokan a vonat

Kedd

5685 Ijár 4
1925 április 28

fülkájában a mozdony fűtőnek hitték. És csak amikor észrevették, hogy a vonat még jóval Nagysejk állomása előtt robog, csak akkor ugrottak föl és rohantak a sikoltás irányába. Egy harmadosztályú fülkébe. A harmadosztályú fülkében egy zsidó asszony volt, meg egy vézna zsidó gyerek, tizenkétéves és

pajeszos, továbbá tizenöt-husz diáksapkás legény. Csunya jelenet tárult azok elé, akik nem tudták mire vélni a kétségbeesett sikoltást és a fülkébe tolongtak. A tizenöt-husz diákleány nekiesett a pajeszos zsidó gyerekeknek, ütötték, verték, rájapostak és néhányan közülök a zsebküccsel igyekeztek a gyerek pajeszát elfűrészelni. A zsidó anya, az anya védően vette magát gyermeke fölé és csunya vértforraló dolog: a diákleányek belérugdostak a gyereket védő anyába. Közvetlenül Nagysejk állomása előtt történt ez, azon a vonaton, amely 6 óra 45 perckor indult el Szebenből Kolozsvár felé. Az asszony a szebeni sakter felesége volt, a fia a szebeni sakter tizenkétéves fia volt, az anyja éppen jesivába vitte a fiát tanulni. A diákok Szebenben szállottak föl. Vajjon szebeni diákok voltak-e, azt a vizsgálat volna hivatva kideríteni, ha ugyan ilyen bagatelügyekben egyáltalában indítanak vizsgálatot. Az asszonyt és a gyereket a figyelmessé lett vasuti személynök szabadította ki a legények kezéből Nagysejk állomásán. Az asszony leszállott a vonatról, mert a bántalmazásban szenvedett sérülései következtében nem folytathatta az utját. A diákok tovább utaztak, mert ők folytathatták az utjukat. Ennyi az egész.

— Május elsején tilos mindenféle demonstráció. Bukarestből jelentik: A belügyminiszter rendeletet adott ki, mely szerint minden utcai tüntetés és plakátok útján való demonstráció május elsején tilos.

— Ismét elhalasztották Zelea Codreanu bűnyüének főtárgyalását. Bukarestből jelentik: Tegnap kellett volna megtartani Zelea Codreanu ismert bűnyüének félbeszakított tárgyalását, a bíróság azonban a tárgyalást ismét elhalasztotta, ez alkalommal május 15-ére.

— Meghalt Tapolczay Dezső. Budapestről jelentik: Tapolczay Dezső, a fővárosi Operett-Színház igazgatója, agyszélhűtés következtében ötvenkilencéves korában meghalt. Elhunytát felesége, Vizváry Mariska, Gyula fia, a Magyar Színház tagja és leánya, Kerpely Jenő gondonkaművész felesége gyászolja.

— Flóra Gyula jubileuma. Fényes keretek között zajlott le szombaton este a Központi Szálloda éttermében Flóra Gyula Széchenyi-téri kereskedő harmincötéves jubileuma. A diszvacsorán több mint száz tekintélyes kolozsvári kereskedő vett részt, ezenkívül jelen volt Jonecsu, a Banca Nationala igazgatója és Pop Sever, a kereskedelmi és iparkamara alelnöke. Tuffli Richard, a Sfatul elnöke üdvözölte a jubiléumot, majd Somogyi Miksa, Pop Sever, Jonecsu igazgató, Deutsch Hermann szállító, Katz, Schwartz Jakab és Rózsa Mór méltatták Flóra Gyula közéleti szereplését. A diszkommerz a késő éjszakai órákig tartott, mindvégig a legjobb hangulatban.

— Román-Jugoszláv gazdasági tárgyalások. Bukarestből jelentik: Jugoszlávia kormánya nemrégiben jegyzéket intézett a román kormányhoz, amelyben felhívja egy, a két ország közötti gazdasági tárgyalások megkezdésére. A kormány tagjai a legutóbbi minisztertanácson foglalkoztak ezzel a kérdéssel, majd értesítették a Jugoszláv kormányt arról, hogy Románia hajlandó Jugoszláviával gazdasági egyezményt kötni. Mint értesülésünk, a két ország között rövidesen megkezdődnek a gazdasági tárgyalások.

— **Magyarországon leszállították a részvények forgalmi adóját.** Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter az értékpapírok forgalmi adóját rendeletileg leszállította. A részvények után ezentúl 1—3 ezrelék fizetendő.

— **Országos cserkészünnepély lesz Érsekújváron.** Érsekújvárról jelentik: Az érsekújvári Hasmér zsidó cserkészcsapat nagyszabású ünnepséget fog tartani május 30-án és június elsején. E két napos ünnepségen lesz a cserkészcsapat zászlófelmentelése, amely alkalommal egész Szlovénországot zsidó cserkészete Érsekújváron lesz. Ugyanerre a napra hozatja le az Érsekújvári SC a brünni Makkabea SC-t a csapatát. A minden tekintetben nagyszabásúnak ígérkező ünnepélyre már most folynak az előkészületek Érsekújvárott.

— **Ujabb vasuti kocsi kapott Románia.** Bukarestből jelentik: A jóvátételi számla terhére tudvalevőleg Ausztria és Magyarország nagyobb számú vagonokat kellett volna Romániának átadjan. Az utolsó részlet fejében tegnap ötven üres vasuti kocsit adott át Magyarország a román vasutaknak.

— **Nemzetközileg szabályozzák a vasuti menetrendet.** Bukarestből jelentik: Május huszonehétikén Bécsben konferenciát tartanak Olaszország, Románia, Jugoszlávia, Magyarország, Lengyelország és Csehország vasuti kiküldöttei közös vasuti menetrend megállapítása végett.

— **Német expedíció a Mount Everestre.** Berlinből jelentik: A nemrégiben megalakult Deutscher Alpenverein terve vette egy Mount Everest-expedíció megszervezését. Ezideig csak az angolok tudták a földnek ezt a legmagasabb hegyét megmászni. A német expedíció június 2-án indul Velencéből Bleines birodalmi német kapitány, Peiser és dr. Schmidt vezetésével. A hegyre annak déli lába felől fog az expedíció felmenni. Magában az expedícióban hatvanan vesznek részt. Az expedíciót felosztják három részre. Az első tíz ember ugynevezett elő-expedícióba megy, akiknek feladata kikutatni a terep járható részét. Huszan tartoznak a tulajdonképeni expedícióhoz, a többiek az expedíció tartaléktagjai. Az expedíció tudományos munkatársai: geológusok, topográfusok és rajzolóok már ki vannak jelölve. Az expedícióhoz tartozik még hat tiroli hivatásos hegyász. Az expedíció felszereli szikratávíró-készülékekkel is magát, hogy a világgal állandó érintkezést tarthasson fenn.

— **Ujra kitört a Vezuv.** Nápolyból a Vezuv újabb kitörését jelentik: A Kráterből tüzes lángok törnek föl, amelyeket hatalmas füstoszlop vesz körül. Természettudósok szerint ezuttal nem a meghatározott időközökben ismétlődő kráterkitöréssel állanak szemben, hanem egészen szokatlan jelenséggel. Félő, hogy a Vezuvnak ez a mostani kitörése súlyos következményekkel járhat.

— **Kiadták az osztrák tizszillinges bankjegyeket.** Bécsből jelentik: Az osztrák nemzeti bank hétfőn adta ki a tizszillinges bankjegyeket. A bankjegyek 166 milliméter széles és 85 milliméter magasú, fehér velinpapíron van nyomva víznyomás nélkül. A bankó egyik oldalán az osztrák köztársaság címere dominál, a másikon a bank cégjegyzése.

— **Eljegyzés.** Rosenfeld Hermin Nasaud és Salamon Aron Diciosanmartin jegyesek. (Minden külön értesítés.)

Salamon Sárka Troita és Neufeld Bernát Diciosanmartin jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Agyonlőtte magát a prágai holland főkonzul.** Prágából jelentik: Jansen Ferenc holland főkonzul vasárnap éjjel halántékon lőtte magát és meghalt. Tettét azért követte el, mert szerelmes volt Prága legszebb asszonyába, akit azonban, minthogy felesége nem akart tőle elválni, nem vehetett el. A főkonzul öngyilkossága diplomáciai körökben kínos feltűnést keltett.

— **Aki felrobbantotta önmagát.** Prágából jelentik: A közel Chrtanic faluban egy Haloun Anton nevű 23 éves földmives különös módon vetett véget életének. A szájába dinamitpatront helyezett, amit maga meggyújtott. Az öngyilkost a robbanás darabokra tépte. Hátrahagyott levelében öngyilkosságának okául szerelmi csalódást említ. Könyörög egykori szerelmesének, hogy legalább temetésére jöjjön el. Arra kérte még a falu fiatal lányait, hogy mindnyájan jelenjenek meg temetésén, amelyhez vidám zenét kér.

— **Frohreich Ernő elvesztette emlékezőtehetségét.** Budapestről jelentik: Frohreich Ernő, aki néhány hónappal ezelőtt apósát, Egyedi Arthur földbirtokost meggyilkolta és azóta a börtönben ül, elvesztette emlékezőtehetségét és egyáltalában nem tudja, hogy gyilkolt. Teljesen apatikus lett és akik utóljára látták, azt hiszik, nem fog sokáig élni. Hozzá tartozói most megpróbálják, hogy kiszabadítsák a fogházból és szanatóriumba helyezték el.

— **Szombaton fog Amundsen fölrepülni az északi sarkra.** Bécsből jelentik: Mint az Uj Kelet már megírta, Amundsen Roald, a híres északi kutató szorgalmas előkészületeket tesz az északi sark újabb felderítésére, ezuttal repülőgépeken. Amundsen vállalta, hogy expedíciójának egyes fázisairól a világ legnagyobb lapjait időről-időre értesíteni fogja. Az első értesítést az expedícióról most küldötte. Jelenti, hogy a repülőgépek, dacára kegyetlen hidegeknek, jól funkcionálnak. A jövő szombaton fog valószínűleg felszállni velük. A gépek a Tram fedélzetén vannak, ahol a meteorológusok és a szikratávírók máris működnek. Naponta ballonokat eresztettek fel, hogy megállapítsák a felső levegőrétegek széláramlatainak gyorsaságát. Ilyen módon tízezer méternyi magasságba jutottak el.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Alt. Biztosító Rt.-nél. Képviselő az ország minden helységében.**

* **Purgó** — eredeti dobozban — minden gyógyszerárban. (1)

* **Vese, hólyag, húgycső** betegek részére a legjobb szanatórium a Budapesti Park Szanatórium (VI. Aréna ut 84.), amelynek külön urológiai osztályán a legmodernebb vizsgálati és gyógykezelési eszközök állanak rendelkezésére. — Szabad orvosválasztás, mérsékelt árak. Napidíj a magánklinikai osztályon 150.000 korona. 5

SPORT

Kolozsvár két tartalékolt válogatott csapatának veresége

Bukarest—Kolozsvár 2:1, Nagyszeben—Kolozsvár 2:1. Meglepetések napja

Cluj-Kolozsvár, április 27. Két új válogatott ellenféllel mértük össze erőnket tegnap és mindkettőtől vereséget szenvedtünk. Ha az eredményeket vesszük figyelembe, Kolozsvár kiejtette kezéből a vezetést a futballban, ha azonban a mérkőzések mögött meghúzódó dolgokat és a válogatásnál érvényesült szempontokat vesszük tekintetbe, tegnap nem Kolozsvár legjobb tizenegye, illetve nem Kolozsvár válogatottjai szenvedtek vereséget, hanem az a két csapat, melyek összeállításánál nem a sportszempont volt az irányadó. Reméljük, hogy a tegnapi vereségek leckét adtak az illetékeseknek.

Részletes eredmények:

Kolozsvár. Nagyszeben—Kolozsvár 2:1 (1:0). Bíró dr. Morar Teofil. A gyenge technikájú szebeniekkel szemben sem tudott győzni Kolozsvár. A mérkőzés alatt jórésben Kolozsvár volt fölényben annak ellenére, hogy a halvesor egyáltalán nem támogatta a csatárokat. Gólokban azonban ez a fölény nem tudott kifejezésre jutni, mivel a nagyszebeni csapat majdnem egészen a védelemre szorított és ügyes taktikával csak egyéni kiszökésekkel próbálkozott és — mint ahogyan az eredmény is mutatja — eredménnyel. Az első gólt Brendörfer lőtte offszájd helyzetből indulva, a védelem teljes hibájából az első félidő negyvenedik percében.

Czelnai szépen helyezett, de könnyen védhető lövéssel a második félidő 28. percében 2-re szaporította a gólokat. Kolozsvár újabb támadásokkal felel, már-már az a helyzet, hogy az eredményen nem lehet változtatni, amikor a 32. percében a csatársor legrosszabb embere, Ujfalvi kidolgozott labdáját Giurgiu II. gólba rugja és szépít az eredményen.

A nagyszebeni csapatban Tisza balszélső, Czelnai balösszekötő, Vikán centerhalf és Jivu kapus mutattak kielégítő formát. Ujfalvi most mutatta meg igazán, hogy nem tud futbalozni. Deutsch Simi lövéseit balszerencse kísérte. Fahn agilis játékát nem értették meg csatártársai.

Bukarest—Kolozsvár 2:1 (2:0) Bíró Suciú Brassó. A kolozsvári csapat teljesen bizonytalanul játszott Bukarest már a negyedik perc-

ben gólt ér el. Fronio szép beadásából Brauchler révén. Alig pár percre rá Moretti a második gólt fejele. Mindkét gól Lázár lelkét terhelte. Szünet után a második percben Guga erős lövését Stroescu kiejtette, Guga ráfut és gólba rugja. A mérkőzés befejezése előtt incidens támad. Huza büntető tételben belől összefut Moretti csatárral, a bíró 11-es tétel, Kolozsvár protestál, levonul a pályáról és csak hosszas tárgyalások után folytatódik a játék. A bíró visszavonta ítéletét és feldobja a labdát. A hátralevő pár perc alatt nem változik az eredmény.

Torda. RMS (Kolozsvár)—TSC 1:0 (1:0) A másodosztályu bajnokság döntőjét a jobb RMS nyerte meg és ezzel a bajnokság győztese lett.

Nagyvárad. Törekvés—Kisenevi CFR 2:1 (0:0). Bíró György. Szombaton megtartott mérkőzés. NAC—Kisenevi CFR 3:2 (0:0). Bíró: Kiss Kálmán.

Szatmár. Olimpia—MSE (Máramarossziget) 3:1 (2:0). II. o. bajnoki. Bíró: Lengyel.

Arad. AMTE—TAC 1:1 (1:0). Az aradi munkáscsapat meglepetésszerű jó eredményt ért el a temesváriak ellen, akik több Aradról elszpikázott játékoskal szerepeltek. ATE—CFR Simeria 0:0 I. o. bajnoki, bíró Oravetz. AAC—Olimpia 3:0 (1:0) I. o. bajnoki, bíró Burdán.

Lupény. UCAPS—Jiul 1:0 (0:0). I. o. bajnoki, bíró dr. Vatianu. Rendkívül heves küzdelmet vívott egymással a Zsilvölgy két rivális csapata.

Temesvár. Sparta—CFR—Kinizsi 2:1 (1:1). A szezen egyik legnagyobb meglepetése. A Slovan ellen oly szenzációs győzelmet aratott Kinizsi elvesztette fontos bajnoki mérkőzését és ezzel a timsoarai kerület bajnoksága ismét teljesen nyitva állt. A vezető gólt a Kinizsi érte el Tanzer lefutásából Semler révén. TMTE—ZsSE 1:1 (1:1). I. o. bajnoki, bíró Tulbure. Rapid—Kadima 2:0. A mérkőzés a második félidő 4. percében a viharos eső miatt félbeszakadt.

Brassó. BMTE—Ivria 2:0 (0:0). Barátságos, bíró Jianu. Nasch lőtte a munkások vezető gólját, amelyet egy öngól követett. Az Ivria egy tizenegyest kiaknázatlanul hagyott.

A Székelyudvarhelyre kitérített Hargita—Ivria bajnoki mérkőzés elmaradt, mert a brassói bíróbizottság a Hargita kifejezett kívánsága dacára Szabó bíró delegálta a mérkőzés vezetésére. Az ügynek a szövetség előtt lesz folytatása.

Marosvásárhely. CFR—Mures—MSE 2:1 (1:0). Bíró dr. Spierer. A változatos mérkőzés góljait Kuharek (2) és Dömsödy rugták.

Sparta

(volt Sugár & Deutsch) — az összes sporteikkek

szaküzlet. — Cluj, C. Victoriei 5.

Külföldi eredmények:

London. Sheffield United—Cardif City 1:0 (1:0). Az English Cup ötvenedik jubileumi évében az a veszély fenyegette az angol futball sportot, hogy a klasszikus vándordíj a walesi együttes birtokába kerül. Ez a körülmény magyarázza meg, hogy a Wembley-stadionban 97.300 néző izgult a döntőjellel mérkőzésen. A rendezés nehéz munkáját 1000 rendező végezte. A mentők 100 emberrel vonultak ki és 200 esetben nyújtottak segílyt. A 32. percben dőlt el a mérkőzés sorsa. A Cardif City fényesen játszó háttvéde hibázott, Tunstall balszélső kihatározza a helyzetet és hatalmas lövése megrezegteti a hálót. A Cardiff kiegyenlítő kísérletei eredménytelenek maradtak. Bíró: Ashton volt.

Prága. Csehek—Cseh-németek 3:1 (2:0). Az alszövetségek közötti válogatott mérkőzésen a cseheknek sikerült revansot venni legutóbbi vereségükért.

Budapest. MTK—BTC 3:0 (0:0). FTC—III. ker. TVE 1:1 (1:1). KAC—Vasas 1:1 (1:0). NSC—Zugló 3:0 (1:0). BEAC—VAC 1:0 (0:0).

II. oszt. bajnoki eredmények: BAK—TTC 1:0, Husos—UTSE 2:1, KAOE—F6.v.TK 1:0. Postás—ÉMTK 4:2, 33FC—KTE 2:1, Ékszerészek—MAC 2:0.

Berlin. UTE (Budapest)—Spielvereinigung Cottbus 2:0 (1:0). A gólokat Török és Markó rugták.

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse **SZÉKELY ÉS RÉTI**

ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermel. asztalosok furnázáskezeléket legolcsóbban itt szerezhetik be

Tava

Neu

férfi- és Cluj,

Mind

CZE

LUT

Mosse 1155

Ciment, Da Cluj, Str. Bucu

MEC

papirka

Temesvár II. Gyárt: Papirtro gyezőt, bohócsap

Vezér épvi Bihar, Beszterce egyet pedig Ara gyék részére. — kereskedők jönn

A kolo monosto Fiókkizlet: G

Rador No 2652

R

5 1/2 HP., 19

„Carter“

Tavaszi ajándékok
érkeztek

Neumann M.

férfi- és fiu ruhaáruháza
Cluj, Plata Uniril No 14.

ól Brauchle
második gólt
Szünet után
Stroescu ki-
mérkőzés be-
tűntető terü-
a bíró 11-est
nyáról és csak
játék. A bíró
abdát. A hát-
eredmény.
1:0 (1:0) A
b RMS nyerte
t.
CFR 2:1
tott mérkőzés.
Kiss Kálmán.
aramarossziget)
nyel.
Az aradi mun-
nyert ért el a
l elszippkázott
imeria 0:0 I.
mpia 3:0 (1:0)

0). I. o. baj-
eves küzdelmet
ális csapata.
zi 2:1 (1:1).
éee. A Slovan
ott Kinizsi el-
és ezzel a timi-
sen nyitotta vált.
szer lefutásából
1:1). I. o. baj-
2:0. A mér-
a viharos eső

0). Barátságos,
k vezető gólját,
ria egy tizen-

Hargita—Ivria
a brassói bíró-
vánsága dacára
vezetésére. Az
atása.
res—MSE 2:1
os mérkőzés gól-
ák.

az összes
kek
toriei 5.

yek:
Cardif City 1:0
jubileumi évében
futball sportot,
esi együttes birto-
nyarazza meg, hogy
ő izgult a döntő-
nehez munkáját
k 100 emberrel
jtottak segílyt. A
sorsa. A Cardif
hibázott, Tunstall
és hatalmas lövése
kiegyenlítési kísér-
Bíró: Ashton volt.
tek 3:1 (2:0). Az
éerközésen a csehek-
többi vereségükért.
0 (0:0). FTC—III.
s 1:1 (1:0). NSC—
1:0 (0:0).
yek: BAK—TTC
E—Fő.v.TK 1:0.
2:1, Ékszerészek—

—Spielvereinigung
k és Markó rugták,

as- vagy róz-
ngorát
eyre és tekintse
RÉTI
ZV-TÁRS. butortermelt,
őbban itt szerezhetik be

Kényyszereladás kikötő-
zés miatt

Fischer üvegüzlet
CLUJ

Telefon 12-29. „Rador” No 2398
BUZETZKÓ utóda

F. Kuck
Gal. Reg. Ferdinand No 2.
Szövet, vászon, fehérnemű, horisnyá, flanel,
bélzárak és paplan nagyraakdra

Mindenhol csak
eredeti
CZELL-sört
és
LUTHER-sört
kérjen.

Telefon 516
Messe 1155
Főreklár

Ciment, Dukasz & Tsa cégnél
Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

A Bőripari Rt.
bőrdíszmű, bőrönd- és táska-
árúgyár

Specialis
szakkészlet gyártás
drakban

Javítások
és átalakításokat
vállalunk

terakatát megnyitotta

Clujon
Gal. R. Ferdinand (Wesselényi-u.) 2.

MECHANICA
papirkonfekció ipar.

Temesvár II. — Titu Maloescu I.
Gyárt: Papirtrombitát, tombolajegyet, le-
gyezőt, bohócsapkát, szerpenitint, konfettit stb.

Vezér-épviselet keres: Kolozs,
Bihar, Besztercenaszód, Szatmár megyék,
egyét pedig Arad, Alsófehér, Hunyad me-
gyék részére. — Csak jól bevezetett nagy-
kereskedők jönnek számításba, kik utaz-
tatnak is.

A kolozsvári **Czell** **sörgyár** Rador 2235
monostori **URSUS** **sörrel**
Főközlet: Ghillányi-ut 5-7. Főközlet: Ghillányi-ut 5-7.

világos
HERCULES
dupla maláta

Rador No 2652

Crossley benzin,
földgáz
szívó-
gáz stb. **motorok**

Crossley
DIESEL-motorok

Raktár: BRAILA-ban.

5 1/2 HP., 19 1/2 HP., 5 HP., 35 HP., 40 HP., 50 HP., 60 HP. benzin, gaz
és 68 HP. Crossley Diesel motorok.

„Carter” S. A. Bucuresti, Calea Victoriei 86. Telefon: 19-14.
(Palatul băncei Haftunei)

Pünkösdi
nagyvásár!

SZABÓ JENŐ
divatkülönlegességek
nagyruházában

Cluj
Cal. Regele Ferdinand 5

	Lej
1 mtr. mosó-karton	23
1 mtr. mosó-batiszt	29
1 mtr. elsőrangú minőségű mosó- delén	29
Sima creponok	33
Csikos és kockás Szádák, nyári ruhára	39
1 mtr. prima delén	43
Zefirek férfi ingekre	49
1 mtr. 80 cm. széles, elsőrangú minőségű mintás grenadin ruhákra	55
1 mtr. 100 cm. széles I-a csikos szövet	69
1 mtr. 100 cm. széles Eponge szövet	93
1 mtr. 100 cm. széles I-a kockás szövet	95
Mosó nyerselymek, színekben..	195
1 mtr. férfiruhára való mosó Co- vercoat, 130 cm. széles...	175

Még eddig nemlétezett árak
pünkösdig
érvényesek.

Raktárra érkeztek francia nyári
divatkülönlegességek.

Napernyőkben óriási választék.

Nagy maradékvásár.

Telefon **4-79** Telefon

KÖZGAZDASÁG

A kézműiparosok kiszorítása az iparkamarából

Több mint 70 százalék marad ki a kamarák választólistájából

(Cluj-Kolozsvár, április 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük már, hogy a pénzügyigazgatóságok az iparkamarák közreműködésével megkezdték az új kamarai törvény végrehajtásának előkészületeit. Elsősorban összeírják azokat, akik az új törvény értelmében választó és választható tagjai lesznek a kamaráknak. Az erre vonatkozó névjegyzékbe, mint ismeretes, csak azok az iparosok és kereskedők kerülhetnek be, akik az adótörvény alapján kamarai adót fizetnek.

A törvénynek ez a rendelkezése rendkívül sérelmes a kisiparosokra, miután ezek legnagyobb része (mintegy 70 százaléka) ugyan csak az adótörvény alapján nem fizet kamarai adót, hanem 12 százalékos (profesioni libere) adót fizet, ebben pedig nem foglalják benne a kamarai adó. Ilyenformán az iparosok közül csak egy kis töredék marad meg választó tagnak, ez a kis töredék pedig aligha lesz képes

a kamarák munkaprogramjában a kisipari érdekeket megvédeni.

Ezzel szemben a nagyiparosok kerülnek előtérbe, akik eddig a választmányban nem voltak kellően képviselve. A legutóbbi választásoknál 16 tagot számláló ipari választmányból 2 tag volt nagyipari, 14 pedig kisipari, míg az augusztusban megejtendő választásoknál a számarány ugy fog alakulni, hogy a kisebbséget a kisipari választmányi tagok fogják képezni.

A kamarák ezenkívül tekintélyes tömeget veszítenek el tagjaik közül. Így a kolozsvári kamara, amely közel 12 ezer kereskedő és iparos taggal rendelkezik, több mint háromezer tagot elveszít. Szó van arról, hogy az ily módon kimaradt kézművesek létesítendő munkakamarákkal nyerjenek érdekközösséget. A munkakamarák felállításáról szóló törvényjavaslat azonban még csak most van előkészítés alatt s így ez a reménység vajmi kevés realitással bír.

A Heinrich Szappangyár jubiláris közgyűlése

Konrádi professzor megemlékezése a Szt. László szappan keletkezéséről

(Cluj-Kolozsvár, április 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap tartotta élénk érdeklődés mellett jubiláris közgyűlést a Kolozsvári (Heinrich József) Ásvány- és Gyógyszappangyár R. T. Ez alkalommal az igazgatóság elnöke, dr. Konrádi Dániel örömmel üdvözölte az Iparkamara részéről megjelent Hevesy József alelnököt, a Gyáriparosok és Munkaadók Szövetsége részéről megjelent Farkas Mózes elnököt, valamint a sajtó képviselőit. Majd meleg szavakkal emlékezett meg a vállalat alapítójáról, néhai Heinrich Józsefről és újjáteremtőjéről, néhai Székely-Doby Géza vezérigazgatóról. A közgyűlés arra való tekintettel, hogy a vállalat ez idén ünnepli negyedszázados fennállását, nagyszámú részvényes jelenlétében ünnepélyes hangulatban folyt le.

Hogyan keletkezett a Szt. László szappan

Az elnök, akinek a gyár a hírneves Szt.-Lászlószappannak ismerttéjében oszoslánrésze van, kedves epizódokat elevenített fel az alapítóról, kit bizonyára lebilincselő és kedves egyénisége miatt — saját szavai szerint — mindenki egyszerűen csak Heinrich bácsinak szólított.

1900-ban kereste fel az alapító Konrádi doktort, hogy egy általa készített szappan baktériumölő hatásának megvizsgálására felkérje. A szakirodalom szerint a szappanok a bennük lévő szabad lug következtében fertőtlenítenek. A kifogástalan szappan azonban szabad lúgot nem tartalmazhat, mert az a bőrt annyira izgatná, hogy egyenesen gyulladásokat okozhatna. Bár a vizsgálat megállapította, hogy a Szent-László-szappanban semmi lug nincs, ez mégis oly csodás fertőtlenítő hatást fejtett ki, mint az egyszázalékos szublimát.

E csodálatos fertőtlenítőszer orvosi körökben is feltűnést keltett. A találmány horderejét legjobban az mutatja, hogy a köznapi egyetem doktori disszertációnak tüzte ki a Szent László szappan baktériumölő hatásának vizsgálatát. Élénken foglalkoztatta e korszakalkotó felfedezés az 1901. évi orvosi szaküléseket, valamint az 1903. évben Kolozsvárt tartott „Magyar orvosok vándorgyűlését is“.

Rámutatott az elnök arra a hatalmas együttérzésre és együttműködésre, melyet a tudományos világ és társadalom annak idején az iparral szemben tanúsított és kifejtett. Azok közül, kik a vállalat érdekeit szívükön viselték, sokan hiányoznak, így p. o. Hilbi Haller Károly, Merza Lajos, dr. Szabó Dénes, Mezei Simon, kiket a halál ragadott el. Repatriálás következtében vesztette el gr. Béli Ákos, dr. Lőte József, Finály Lajos és dr. Papp Ernő baráti támogatását.

Ez utóbbi a vállalatnak kezdetől tevékeny tagja és hosszabb időn át alelnöke volt.

Üdvözlő beszédek

Az elnök után szólásra emelkedett Hevesy József, az iparkamara alelnöke, ki az iparkamara

nevében üdvözölte a vállalatot, annak vezetőségét és részvényeseit a negyedszázados évforduló alkalmából.

Farkas Mózes a Gyáriparosok és Munkaadók nevében, mint annak elnöke üdvözli a vállalatot. Afölötti örömeinek ad kifejezést, hogy élvezhette Konrádi professzor előadását, mely tudományos bizonyítékát adja a Szt. László-szappan azóta köztudatba áttent és megörögzött egyedülálló fertőtlenítő hatásának.

Székely Viktor kereskedelmi igazgató feltárja azokat a szinte legyőzhetetlen nehézségeket, amelyekkel a vállalatoknak manapság küzdeniök kell. Felhívja a figyelmet azokra az igazságtalanságokra, melyek a nyersanyagok beszerzése körül fennállanak.

Szép momentumra volt a gyűlésnek, mikor Doby Jenő vezérigazgató bejelentette, hogy az évforduló emlékére a vállalat a tisztviselők részére nyugdíjalapot létesített és e célra egyelőre 190 ezer lejt fordított, mihez a közgyűlés hozzájárulását kéri. A közgyűlés úgy ezt, mint a közkezen forgó tárgysorozat egyéb pontjait a felügyelőbizottság jelentésének meghallgatása után elfogadta és jóváhagyta.

Az elnök professzor megköszönte, hogy a részvényesek, kik között Kolozsvár társadalmának tekintélyes tagjai foglalnak helyet, ily szép számban jelentek meg, s a közgyűlés 25 év felújított emlékeinek hatása alatt ünnepi hangulatban oszlott szét.

Közgyűlési naptár

Április 29. Rimanóczy Műbutor- és Parkettgyár R. T. Nagyvárad. — Szatmári Kereskedelmi R. T. Szatmár. — Auto-Mechanika S. A. Kolozsvár. — Mercur Szikvizgyár R. T. Szlatina.

Április 30. Első Aradi Celluloze-gyár R. T. Bukarest. — Locuinta Romana Faipari R. T. Nagyvárad. — Szeszkereskedelmi R. T. Nagyvárad. — Köröstopai Erdőkitermelési Vállalat R. T. Nagyvárad. — Favorit Rövid-árkereskedelmi R. T. Nagykároly.

Május 3. Uranos Ipari és Kereskedelmi R. T. Nagyszeben.

Május 12. Zernești Papirgyár R. T. Bukarest.

TÖZSDE

Április 27-én

A lej: Zürichben 230, Párisban 845, Budapestben 321.

Kolozsvár. Devizapiac: Mérsékeltlen élénk forgalom mellett lanya volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31.40—31.60, Prága 6.65—6.70, Budapest 315—320, Páris 11.75—11.85, Zürich 43.50—43.60, Newyork 223.00—224.50, London 1084—1085, Milánó 9.20—9.28.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 122.81—122.81, Amszterdam 206.65—206.65, Newyork 515.75—515.75, London 2486.00—2486.00, Páris 2687.50—2687.50, Milánó 2117.50—2117.50, Prága 1531.25—1531.25, Budapest 72.00—72.00, Belgrád 828.75—828.75, Bukarest 230.00—230.00, Varsó 100—100, Bécs 72.70—72.70.

Bukarest. Devizák: Páris 11.70, Berlin 1084, London 1084, Newyork 226.00, Róma 9.26, Zürich 43.85, Bécs 31.90, Prága 6.74.

¶ Felemték a cseh betétkamatokat. Prágából jelentik: A hivatalos lap közli a bankok hirdetését, amely szerint Csehszlovákia valamennyi bankintézete a takarékkönyvekre elhelyezett betéteket április elsejétől kezdődőleg öt és negyed százalékkal kamatoztatja. A bankok megegyezése alapján június 30-ig meg kell szüntetni minden olyan megegyezést, amely különleges megállapodásokat tartalmaz a felmondási határidőre és a kamatoztatásra vonatkozólag.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szöveg, vastagabb betűve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Házasságközvetítők

közöljék címüket a kiadóval „Gyáros” jellegre.

Motorok

Szivógáz 20—60 HP. Benzín 4, 5, 10, 16 HP. Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP. Diesel 40, 50 HP. Gőzgépek félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound-stabil 60, 70, 80 HP. Összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot. Friedrich Testvérek, Timisoara.

Megnyilt

az „ARTA”
antiquitások és
műtárgyak
tavaszi
kiállítása.

A kiállítás megtekinthető „Arta” Cluj, Str. Avram Iancu 3. alatt mindennap 9—1-ig és 2—8-ig. Beléptéj nincs.

Szenzációsan olcsó árak

Használt jó állapotban levő vashordókat, petrolleumnak 200—400 és 600 literes tartalommal keresek megvételre. „Komoly vevő” jelige alatt a kiadó továbbit. 8918

Benzinlocomobilok és nyersolajmotorok, melyek cséplésre és kétjárattal malom meghajtására alkalmasak, azonnal szállíthatók. Friedrich Testvérek, Timisoara. 1819

Figyelem!

Özv. Grosz Adolfé, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldutca) az udvarban. Lakodalmak és abonensek rendezését vállalja. Izletes konyha. Olcsó árak.

Gyermeknyaraltatási célra keresünk július és augusztus havi bérletre egészséges fekvést nagyobb épületet, fürdőre alkalmas folyóvíz közelében és lehetőleg vasuti állomás mellett. Ajánlatokat pontos leírással és feltételekkel a kiadóhivatal továbbit. 8914

Motorokat, benzín, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vételre, Elias Győző, Timisoara, Radulescu 6.

Cipőkereskedésegek ügyes, megbízható azonnali belépésre felvétetnek Grünfeld Testvérek céghez, Satu-Mare. 8913

Keresünk azonnali belépésre üzleink vasostályához egy jó kiszolgáló vaskereskedő s e g e d e t. Ajánlatokat fizetési igény és eddigi működés megjelölésével kérjük, Fii Weisburg Jakab, Dicio-sanmartin. 8920

Agilis és reprezentatív üzletvezető

Keresünk fűszer-, csemege és gyarmatárú engross-endetail üzletvezetőt, aki a szakmában tökéletes. A román, magyar, német nyelvet szóban és írásban kell birta. Fényképes ajánlatokat eddigi szervizálásának és fizetési igényeinek megjelölésével „7000” jellegre Radio Hirdetési Iroda, Cluj, köldendő. Kaucióval rendelkezések előnyben részesülnek. 8915

Kolozsvári nagy cég perfect német gyors- és gépirónét keres azonnali belépésre. Perfect munkatérre igen jól fizet. Magyar gyorsírók önényben. — Ajánlatokat Lloyd Express Str. Memorandului 24. továbbit „Existencia” jellegre. 8921

Motorokat benzín, nyersolaj, diesel, szivógáz, 10 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is, keresek megvételre. Scheidetz, gépészmérnök, Timisoara, Gojdu-utca 13. 1819

מלמד : מוס לאנגלישע פראקטישע וויסענשאפט. אויסגע- רישע חומש רישע גמרא. לשהיק שרייבן. דייטשע אונטערשישע דר- טאטישע שפראכע. 8912. Cim a kiadóba

Egy ügyes varróleány házhoz ajánlkozik. Cim: Breuer, Krizbai-u. 45.

Két fiatalember lakást kaphat esetleg ellátással. Farkas-u. 12. Szilágyi. 8928

Az Ipar és Kereskedelmi Bank Rt. Str. Gen-Neculcea 2. (volt Kornis-utca) Renner-palota foglalkozik váltó, jelzálog és kézi zálog kölcsönök alá- sával. Vesz és elad külföldi pénzeket. Lebonyolít minden bankszakmába vágó üzleteket. 8911

Nőtlen szeszgyárvezető 10 évi gyakorlattal, mielőbbi belépésre állást keres. Megkereséseket „Szak- képzett” jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 8917

Intelligens, jól számoló házias zsidó leányt keresek házi élelmiszertüzetbe segítségül, teljes ellátással. Elek, Sulutiu (v. Viz-u) 8. sz. 8923

Szerkesztőség hivatal és ny

Cluj-Kolozsvár, S. Pop. (Brássai-utca)

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal Zs. N. Sz.

Észiratok kizárólag szerkesztőséghez küldendők. Kézírtó adunk viss

1925 április 28

Me

Az antant

Amikor e konferenciája, azonnal összehív foglaljon Hinde hétfőről keddre lamok fővárosá végbe. A Quai Office-ben, a Palais des Etrai állam külügymin tanácskozásokra hogy azzal a felyet Hindenburg korán felkészül kisanant állam- huszonnégy órácsolják a diadendenburg táborn vel be fog von lotájába.

Ebben a kis lesz, aki a világ letűnt emberek cain. Az a reng óta leeresztett irta, ismét aktív ahol abahagytt hcz, 1918 októ volna semmi és Mintha Genf, l Remo nem is k ményeket, pakt mintha a Népsz terv lenne, sőt kötötték volna ez a hétfői haj bukott.

Most tudja Mann, a német az utolsó pilléjedd és óvó siker Ernst Toller, Er a vasárnapon a tett segíteni. H kocsikban a mo Doorn és Berlin politikai ágens nak. És most m fogadást, amely a revansnak fo lángol a német vans nem csupá nem mindazokn dőben megpróbá nemzeti céljaitól

Legujabb táv tásáról a követk Berlin, ápril előkészületeket t sára. Az eddigi a héten a fővárami ügyek veze küt fog tenni Luther miniszter akivel az eskü s

Párisi jelenté fön délelőtt Dou azonnal a Hinde ben elfoglalandó kozni. Briand kö mondott, melyb közti hatásait. A felkereste az an akikkel szintén tott. Ugyanezala